

Eiropas
Komisija

PANORAMA

PAVASARIS 2017 / Nr. 60

Bulgārija un Rumānija svin 10 gadus ES

RIETUMGRIEĶIJAI
IR MILZĪGS
POTENCIĀLS

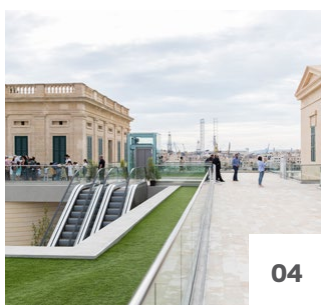
MALTA:
ES PREZIDENTŪRA
UN PRIORITĀTES

Reģionālā
politika
un pilsētpolitika

PANORAMA

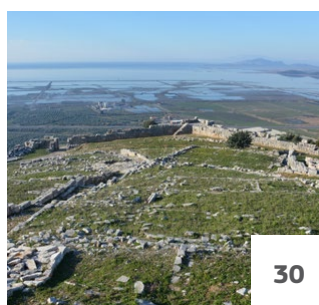
IEVADRAKSTS.....	03	ĀTRĀKAS NOVĒRTĒŠANAS SISTĒMA LIELAJIEM PROJEKTIEM.....	38
MALTA KĻŪST PAR PADOMES PREZIDENTVALSTI.....	04	MUZEJA PĀRVEIDE IETEKMĒ SPĀNIJAS KULTŪRU.....	42
BULGĀRIJA SVIN 10 GADUS ES.....	08	MAKROREĢIONĀLĀS STRATĒGIJAS VEICINA SADARBĪBU.....	44
REĢIONĀLĀS KONKURĒTSPĒJAS INDEKSS.....	16	ATBALSTS LATVIJAS UZŅĒMĒJIEM.....	50
10 GADI KOPŠ RUMĀNIJAS PIEVIENOŠANĀS ES.....	18	IETEKMES NOVĒRTĒJUMI SNIEDZ VĒRTĪGAS NORĀDES DĀNIJAI.....	51
JAUNUZŅĒMUMIEM IR LIELA NOZĪME ES.....	24	UZŅĒMĒJDARBĪBAS STIMULĒŠANA IGAUNIJĀ.....	52
ESI FONDU SASNIEGTAIS PROGRESS.....	26	PROJEKTI NO LATVIJAS UN VĀCIJAS.....	53
FOTO STĀSTI — BEĻĢIJA.....	28	PROGRAMMA.....	55
RIETUMGRIEKIJA: LABĀKAS NĀKOTNES VEIDOŠANA.....	30		

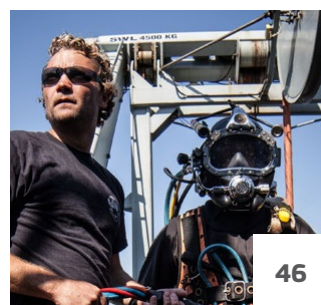
04

18

30

46

Šajā numurā...

Šis nav tikai mūsu pirmais izdevums 2017. gadā — to vēl jo nozīmīgāku padara tas, ka ir pagājuši 10 gadi kopš Bulgārijas un Rumānijas iestāšanās Eiropas Savienībā. Kopš tā laika daudz kas ir mainījies. *Panorama* mēģināja noskaidrot, kā dalība ES ir nākusi par labu šīm valstīm un to iedzīvotājiem. Savukārt izdevuma galvenā tēma ir Grieķijas daudzsološie rietumu reģioni, kuri ir saņēmuši kohēzijas politikas atbalstu un kuriem ir izveidota stratēģija, lai panāktu gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi.

Nesen publicētā ziņojumā ir norādīts, ka valstīm ir jāsadarbojas, lai risinātu globālas problēmas, kurām nav robežu. Praktiskas pārmaiņas tiek virzītas ar četrām makroreģionālām stratēģijām, palīdzot gan ES dalībvalstīm, gan valstīm ārpus ES apvienot spēkus darbā pie visaptverošiem jautājumiem.

Mūsu intervijā ar Dr. Īenu Bordžu (*Ian Borg*), Maltas 2017. gada ES prezidentūras un ES fondu jautājumu parlamentāro sekre-

tāru, esam analizējuši, kā Malta veic prezidentūras uzdevumus un kādi ir tās ieguvumi no kohēzijas politikas atbalsta.

Tāpat izdevumā ir iekļauts raksts par jauno, pilnveidoto novērtēšanu, ko piemēro lieliem projektiem, kā arī ziņas par to, kā Polija tiecas maksimāli izmantot ES finansējuma radītās investīciju iespējas.

Sadaļā “Vienkāršiem vārdiem” ir raksti no Dānijas, Igaunijas un Latvijas, savukārt attēlu atvērums ir veltīts projektiem trijos Beļģijas reģionos.

Novēlu jums patīkamu lasīšanu.

AGNESE MONFRĒ (AGNÈS MONFRET)

Komunikācijas nodaļas vadītāja, Reģionālās politikas un pil-sētpolitikas ģenerāldirektorāts, Eiropas Komisija

IEVADRAKSTS

Pirms desmit gadiem rumāņi un bulgāri izvēlējās būt par daļu no līdztiesības un solidaritātes projekta, kas ir apvienojis kontinentu. Viņi savas cerības saistīja ar Eiropu, un Eiropa nav viņus pievīlusi. Šodien Rumānija un Bulgārija ir drošākas un pārtikušākas nekā jebkad iepriekš.

Tomēr mēs nedrīkstam sevi mātīt un būt pārlieku pašpārliecināti. Mūsu ES ir kā droša osta, kurā esam pasargāti no vēstures bargajām vētrām, tomēr mūsu nākotne ir atkarīga no mums pašiem, un tāpēc mums tā ir modri jāsargā. Svinot 60 gadus kopš Romas līguma pieņemšanas, mums ir jāseko ES dibinātāju garam un jāvirza Eiropas projekts uz priekšu. Sastopoties ar problēmām, mums ir jāsauglabā mūsu solidaritāte, lai kopīgiem spēkiem aizvērtu Pandoras lādi un neļautu ļaunumam izplesties.

Mums jāapzinās, ka solidaritāte ir viens no mūsu Savienības stūrakmeņiem. Sešdesmit gados kopš Romas līguma pieņemšanas mēs nebūtu sasnieguši tādus panākumus, ja nebūtu apvienojuši spēkus, lai kopā pretotos vētrām, kas mūs ir apdraudējušas. Labākais piemērs tam ir kohēzijas politika. Šī politika ir spēcīgākā, redzamākā Eiropas solidaritātes izpausme, kas kļuvusi par Savienības galveno ieguldījumu politiku un uzlabo ES iedzīvotāju dzīvi.

Rumānija, Bulgārija un citas dalībvalstis no Centrāleiropas nesin Varšavā, Polijā īpašā vēstījumā novērtēja kohēzijas politikas nozīmi Eiropas integrācijā. Šis vēstījums atbalsojas visā Eiropā un skaidri parāda vienu faktu: kohēzijas politika ir ES stiprākais balsts un aizsardzība pret fragmentācijas spēkiem briesmu pilnā pasaulē.

2017. gads ir gads, kad atzīmējam gadienu un arī raugāties nākotnē. Tas ir novērtēšanas gads — nevis lai novērtētu, vai kohēzijas politika darbojas, jo šis fakts ir labi pierādīts —, bet lai novērtētu, kā vēl vairāk uzlabot mūsu politiku, kā nodrošināt, ka mēs sniedzam maksimālus ieguvumus cilvēkiem visā Eiropā ar mūsu rīcībā esošajiem resursiem.

Mēs to darīsim, jo gribam turpināt stāstu, kas sākās pirms 60 gadiem un kas vijas cauri Romai, Bukarestei, Sofijai un daudzām citām vietām. Jo Eiropai ir nepieciešama lielāka eiropeizācija, un tam vajadzīga plašāka kohēzija. Ir pienācis laiks to atzīt un novērtēt kohēzijas politikas lielo nozīmi Eiropas projektā. ■

KORINA KRECU (CORINA CREȚU)
Eiropas Reģionālās politikas komisāre

Malta: maza dalībvalsts ar lielām ambīcijām

Dr. Īens Bordžs (*Ian Borg*), parlamentārais sekretārs saistībā ar ES prezidentūru 2017. gadā un ES fondiem, skaidro Padomes prezidentūras un kohēzijas politikas nozīmi Maltai un tās iedzīvotājiem.

^ *Nesen atjaunotā citādele Gozo salā, kas dominē pār pilsētas panorāmu.*

2017. gada pirmajā pusgadā Malta būs ES Padomes prezidentvalsts pirmo reizi kopš pievienošanās ES 2004. gadā. Kā Malta uztver šo iespēju?

Būt Padomes prezidentvalstij Maltai nozīmē būtisku iespēju šajos sešos mēnešos parādīt, kā mēs taustāmā veidā varam sniegt ieguldījumu Eiropas projektā, jo īpaši laikā, kad ES saskaras ar, iespējams, būtiskākajām problēmām tās 60 gadus ilgajā vēsturē. Prezidentūras laikā Malta plāno virzīt uz priekšu ES programmu sadarbībā ar visām dalībvalstīm. Mūsu mērķis ir sniegt pievienoto vērtību Eiropas iedzīvotājiem, parādot ieguvumus, ko mūsu iedzīvotājiem sniedz dalība šajā projektā.

Kādus izaicinājumus prezidentūra rada tik mazai valstij kā Malta un kā tie ietekmēja prezidentūras prioritāšu noteikšanu?

Malta ir neliela dalībvalsts, un tas rada izaicinājumus tās mazajai pārvaldei. Tomēr tā ir arī Maltas priekšrocība, jo mūsu pārvalde var strādāt ar vairākiem pasākumu portfeļiem, tādējādi atvieglojot sinerģiju starp dažādām politikas jomām. Nesaot Maltas prezidentūras prioritātes, mēs esam noteikuši svarīgākās jomas, kurām ES Padomes vadība pievērsīs galveno uzmanību, proti:

- ▶ **Migrācija un patvēruma:** Malta ļoti lielā mērā atrodas “frontes priekšējā līnijā”, ņemot vērā tās atrašanos Lībijas tuvumā. Mūsu mērķis šajā jomā ir virzīt uz priekšu kopējas Eiropas patvēruma sistēmas (KEPS) reformu (ieskaitot Dublīnas regulu un Eiropas Patvēruma atbalsta biroja pārveidošanu par pilnvērtīgu aģentūru), lai vienlīdzīgāk sadalītu atbildību starp dalībvalstīm, un nodrošināt, ka šī tēma paliek politiskās darba kārtības priekšplānā.
- ▶ **ES vienotā tirgus stiprināšana:** brīvās tirdzniecības zonas kontekstā, ko daudzi uzskata par ES lielāko vērtību, Maltas prioritātes ir beidzot izbeigt mobilo tālrunu viesabonēšanas maksas piemērošanu un likvidēt digitālos šķēršļus, kas pazīstami kā ģeogrāfiskā bloķēšana un kas neļauj daļai ES iedzīvotāju pirkt preces un pakalpojumus no citām ES valstīm.
- ▶ **Sociālā iekļaušana:** galvenie uzdevumi ir nodrošināt, ka sievietes var baudīt līdztiesību visās sabiedrības jomās, jo īpaši darba tirgū, kā arī aktivizēt cīņu pret vardarbību, kas saistīta ar dzimumu.
- ▶ **Veicināt izaugsmi tādās jomās kā jūras tūrisms un jūras kravu pārvadājumi:** Maltas prioritāte šajā jomā ir nodrošināt mūsu okeānu ilgtspējību un efektīvu pārvaldību.

Kā Maltas pieredze saistībā ar migrantu krīzi palīdz formulēt Eiropas atbildes pasākumus?

Malta, rēķinot pēc iedzīvotāju skaita, ir starp tām pasaules valstīm, kas nodrošina aizsardzību vislielākajam bēgļu skaitam, tāpēc, kad mēs cenšamies virzīt KEPS reformu, lai vienlīdzīgāk sadalītu atbildību starp dalībvalstīm, mēs to darām kā dalībvalsts, kura, neskatoties uz tās mazo izmēru, ir gatava uzņemt aktīvu lomu šīs problēmas risināšanā.

Saskaņā ar Eirobarometra sniegto statistiku Maltas iedzīvotājiem ir ļoti pozitīvs viedoklis par ieguvumiem, ko sniedz dalība ES. Kā kohēzijas politika sekmē šādu viedokli?

Eurobarometrs parāda, ka Maltas iedzīvotāji ir ne vien informēti par ES finansētiem projektiem, bet 89% no viņiem arī novērtē šo projektu pozitīvo ietekmi uz viņu dzīvi. ES kohēzijas politiku var uzskatīt par svarīgāko instrumentu pozitīvas uztveres veidošanai par dalību Savienībā, jo tā ir ES redzamākā solidaritātes izpausme.

Ievēribas cienīgi piemēri ir ieguldījumi veselības nozarē, piemēram, Maltas Onkoloģijas centra izveide, kas nodrošina modernas vēža ārstēšanas iespējas un visaptverošu aprūpi, nodrošinot gultasvietas stacionārā, dienas aprūpes pakalpojumus, ambulatoros pakalpojumus, kā arī paliatīvās aprūpes nodaļu un psihosociālos pakalpojumus pacientiem un viņu aprūpētājiem.

Tāpat ieguldījumi ir veikti izglītības nozarē tādos projektos kā Maltas Mākslas, zinātnes un tehnoloģijas koledža un Maltas Universitāte, kas cita starpā ietvēra dažādu institūtu celtniecību un pabeigšanu un laboratoriju aprīkošanu, kur pasniedzēji un studenti var iegūt labāku, praktisku izglītības pieredzi. Šie ieguldījumi ir radījuši plašākas pētniecības iespējas tādās jomās kā inženierzinātnes, ķīmija, bioloģija, IKT, kā arī pētniecība un izstrāde.

Arī mācību programmas ir pārskatītas un atjauninātas, lai atspoguļotu pašreizējās tirgus vajadzības. Tāpat ar stratēģisko izglītības virzienu stipendiju (*STEPS*) un *MASTERIT!* starpniecību

ir nodrošinātas daudzas stipendijas maģistrantūrā un doktorantūrā studējošajiem valsts noteiktajās prioritārajās jomās. Savukārt garantija jauniešiem deva jauniešiem vecumā līdz 25 gadiem, kuri nav nedz nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā (*NEET*), iespēju mācīties vai strādāt, atbalstot viņus ar apmācības un darba iespējām un personalizētu palīdzību. Tas ļaus samazināt sociālās atstumtības un nabadzības risku. Citas stipendijas un apmācības programmas tika nodrošinātas valsts sektora darbiniekiem, lai uzlabotu viņu darba efektivitāti un lietderību, pilnveidojot darbinieku prasmes saistībā ar atbalsta pasākumu labāku pārvaldību.

Atbalstu ir saņēmusi arī vides nozare saistībā ar atkritumu apsaimniekošanu un notekūdeņu attīrīšanu, slēgtu atkritumu izgāztuvju sanāciju un pārveidi, valsts plūdu seku mazināšanas projektu, kā arī klimata pārmaiņām, jo īpaši ar ieguldījumiem neatjaunojamajos energoresursos.

Vai varat sniegt piemēru kohēzijas politikas atbalstam Maltas uzņēmumu konkurētspējas stiprināšanai un darbvietu izveidei? Kāda bija finanšu instrumentu loma šajā procesā?

Maltā MVU un jo īpaši mikrouzņēmumi ir ekonomikas mugurkauls. MVU veido 99,8% no kopējā uzņēmumu skaita valstī, un tie nodarbina vairāk nekā 80% no strādājošajiem. Tomēr Maltas MVU iepriekš finansēja savu darbību, ieķīlājot savus īpašumus. Šis mehānisms ļoti kavēja ino-

vāciju un izaugsmi, ierobežojot finanšu spējas, jo īpaši tāpēc, ka Maltas bankas piemēroja ļoti stingrus noteikumus attiecībā uz ķīlām un atmaksāšanas termiņiem vai pieprasīja līdzfinansējumu no MVU, kuru naudas plūsma bieži tika atzīta par nepietiekamu, lai nodrošinātu stabilu finansējumu.

Tāpēc atbalsts MVU bija viens no svarīgākajiem aspektiem visā 2007.–2013. gada plānošanas periodā. Šajā periodā papildus apmācības un nodarbināmības shēmām bija arī citas shēmas ar mērķi stimulēt izaugsmi un ieguldījumus. Malta arī īstenoja *JEREMIE* instrumentu (Eiropas apvienotie resursi mazajiem, vidējiem un mikrouzņēmumiem). Šis finansēšanas vadības instruments, kas bija pirmais Maltā ar struktūrfondu starpniecību atbalstītais šāda veida instruments, pierādīja sevi

^ Malta interaktīvais zinātnes centrs "Esplora", kas nodrošina neformālu izglītības vidi zinātniskiem atklājumiem.

^ Pētniecības laboratorija Malta Universitātē, kas nodrošina optimālu mācību un pētniecības vidi.

kā ļoti sekmīga daļa no stimulēšanas pasākumu paketes MVU atbalstam ar struktūrfondu starpniecību. Šim finanšu instrumentam no struktūrfondu bija piešķirti EUR 12 miljoni, un tas palīdzēja vairāk nekā 650 MVU ar 761 ieguldījumu pasākumu, stimulējot MVU ieguldījumus vairāk nekā EUR 100 miljonu apmērā.

Kādi vēl būtiski sasniegumi bija 2007.–2013. gada plānošanas periodā Maltā?

Kopumā 2007.–2013. gada plānošanas periodā no kohēzijas politikas līdzekļiem tika piešķirti EUR 855 miljoni. Kopš šī perioda sākuma ERAF un ESF ieguldījumi ir palīdzējuši Maltai radīt vairāk nekā 1400 darbvietas. Plānošanas perioda sākumā nodarbinātības līmenis (20–64 gadus vecu iedzīvotāju grupā) Maltā bija 58,6%, kas bija par 11,2 procentpunktiem zemāks par vidējo ES-28 valstu līmeni. Šī atšķirība ir būtiski samazinājusies, Maltas nodarbinātības līmenim 2015. gadā sasniedzot 67,8%, kas ir tuvu 70,1% līmenim, kas tika reģistrēts ES-28 valstīs. To daļēji nodrošināja nodarbinātības iespēju uzlabošanās, ko radīja arī ES finansējuma izmantošana. Malta ir arī tuvu tās nodarbinātības mērķa sasniegšanai līdz 2020. gadam, kas ir palielināts no 62,9% līdz 70%, un ir sasniegusi būtisku progresu, īstenojot Padomes konkrētai valstij adresēto ieteikumu palielināt mazo līdzdalību darba tirgū, jo īpaši sievietu un gados vecāku darba ņēmēju vidū. Sieviešu līdzdalības rādītājs palielinājās no 37,7% 2007. gadā līdz 53,6% 2015. gadā, lai gan tas ir zemāks par ES-28 valstu līmeni. Tāpat arī nodarbinātības līmenis vecāku (55–64 gadus vecu) darba ņēmēju vidū palielinājās no 29,5% 2007. gadā līdz 40,3% 2015. gadā¹.

ERAF un ESF finansētie ieguldījumi izglītībā, apmācībā un prasmēs arī veicināja šos uzlabojumus, kā arī progresu izglītības mērķu sasniegšanā. Studentu skaits augstākajā izglītībā arī

ir pastāvīgi pieaudzis, un ir samazinājies izglītību priekšlaicīgi pametušo personu skaits. Studentu skaits tālākizglītībā un augstākajā izglītībā ir palielinājies par vidēji 5,4% gadā (2007.–2015.).

Finansējums ar darbības programmu starpniecību ir veicinājis attīstību vairākās ekonomikas jomās, tostarp pētniecībā un izstrādē, un 2015. gadā tika sasniegts izdevumu mērķis pētniecībā un izstrādē. Attiecībā uz cilvēkresursiem zinātnē un tehnoloģijā 2015. gadā Maltā šis procentuālais rādītājs bija 38,6% no aktīvā iedzīvotāju skaita, salīdzinot ar 45,2% vidēji ES. Kaut arī šis rādītājs ir zemāks nekā ES vidējais, tas ir pastāvīgi pieaudzis, palielinoties par 6,8 procentpunktiem kopš 2007. gada.

Ilgspējīga tūrisma veicināšana ir veicinājusi lielākus izdevumus un nodarbinātības izaugsmi šajā nozarē. Notiek darbs, lai padarītu Maltu par pievilcīgu tūrisma galamērķi un veicinātu tūristu atgriešanos vairākkārt. 1. darbības programmas (DP) 2. prioritārais virziens ir īpaši paredzēts ilgtspējīga tūrisma veicināšanai, uzlabojot tūrisma pakalpojumus, veicinot nozares konkurētspēju un popularizējot Maltas salas kā lielisku un daudzveidīgu galamērķi, ne tikai saulainu vietu pie jūras.

1. DP ir arī svarīga, risinot ar klimata pārmaiņām un resursu efektīvu izmantošanu saistītos jautājumus, kā arī palīdzot sasniegt Maltas mērķus CO₂ emisiju samazināšanā, energoefektivitātē un atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas palielināšanā. Šajā jomā Malta 2014. gadā sasniedza 4,7%, salīdzinot arniecīgu rādītāju 2009. gadā.

Kopumā es varu apstiprināt, ka ar 1. DP starpniecību sniegtais finansējums ir veicinājis attīstību vairākās ekonomikas jomās. Maltas valdības apņemšanās maksimāli, t. i., 100% apmērā

¹ Statistika par tālākizglītību un augstāko izglītību, 2014.–2015. gads.

izmantojot pieejamo ES finansējumu ir devusi taustāmus ekonomiskus rezultātus, kas sniedz ieguvumus gan Maltas, gan Eiropas iedzīvotājiem.

Kādu mācību mēs varam gūt nākotnei? Kāda, jūsuprāt, ir saikne starp kohēzijas politiku un galvenajiem jautājumiem, kas pašlaik rūp iedzīvotājiem?

Kohēzijas politikas īstenošana ir ļāvusi kopumā uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Tomēr, ņemot vērā problēmas, ar kurām saskaras ES, politika tiks rūpīgi izvērtēta, un tai būs nepārtraukti jāpierāda tās efektivitāte un lietderība. Tāpēc ir svarīgi uzlabot kohēzijas politikas spēju reaģēt uz izmaiņām vietējās vajadzībās, kas dažādās dalībvalstīs atšķiras. To darot, politika palīdz īstenot iedzīvotāju debatēs "Pārdomas par Eiropu" definēto duālo redzējumu, kā arī ES līmeņa mērķus un uzdevumus.

Kāds ir jūsu redzējums par kohēzijas politikas prioritātēm un īstenošanas mehānismiem pēc 2020. gada?

Neatkarīgi no iepriekšējā plānošanas perioda programmu tautamajiem un pozitīvajiem rezultātiem, kas atspoguļoti Komisijas *ex-post* novērtējuma ziņojumā, un acīmredzamajiem centieniem uzlabot sistēmu pašreizējā plānošanas periodā, Malta uzskata, ka vēl ir papildu iespējas uzlabot kohēzijas politiku, lai reaģētu uz dinamisko sociālo un ekonomisko situāciju mūsu reģionos un teritorijās. Ir svarīgi atzīt dažādo teritoriju īpašās vajadzības un dažādās institucionālās sistēmas. Tāpat ir svarīgi, lai sistēma nodrošina pietiekamu elastīgumu, lai atbalstītu iniciatīvas, kas risina mainīgās vajadzības reģionu, valstu un ES līmeņos.

Īstenošanas mehānismam būtu vairāk jākoncentrējas uz vienkāršošanu, kas ir svarīga tēma Komisijas darba kārtībā. Pierādījumi liecina, ka administratīvā darba apjoms ESIF programmu īstenošanā ir palielinājies, un nedrīkst pieļaut, ka ES finansējums varētu asociēties ar slogu, sarežģītību un birokrātiju.

Prioritāte joprojām ir koncentrēšanās uz rezultātiem un izpildes rādītājiem. Rādītāji lielākoties ir uzlabojušies, un tiem vajadzētu atvieglot novērtēšanu, tomēr vēl joprojām ir potenciāls uzlabojumiem. Izpildes rezerve ir orientēta uz tiešajiem rezultātiem, nevis ilgāka termiņa rezultātiem, kuri kļūst redzami tikai ar ilgu laika nobīdi.

Kādas ir Maltas prezidentūras prioritātes kohēzijas politikas jomā un kā jūs rīkosieties?

Maltas prezidentūras laikā notiks pirmās vispārējās debates par kohēzijas politikas nākotni pēc 2020. gada. Mūsu divas galvenās prioritātes saistībā ar kohēzijas politiku ir virzīt uz priekšu "kopoto tiesību aktu priekšlikumu" un koncentrēties uz politiskām debatēm par to, kā padarīt kohēzijas politikas rezultātus redzamākus iedzīvotājiem. Šajā sakarā Maltas prezidentūras laikā par prioritāti tiek uzskatītas gaidāmās izmaiņas kohēzijas politikas regulās, kuras izriet no daudzgadu finanšu shēmas pārskatīšanas, kā arī centieni vienkāršot vispārējo politiku. Šajā sakarā Malta kā prezidentvalsts centīsies novērtēt augsta līmeņa grupas vienkāršošanas jautājumos darba rezultātus, kas tika sasniegti gan 2016. gada novembrī notikušajā grupas sanāksmē, kura bija veltīta revīzijai un darba programmai pēc 2020. gada, gan grupas turpmākajās sanāksmēs 2017. gada sākumā, kas bija veltītas laikposmam pēc 2020. gada. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<https://eufunds.gov.mt/en/Information/Pages/EU-funds-for-Malta-2014-2020.aspx>

^ Interaktīvās spēles bērniem, kas padara zinātnes izziņāšanu interesantu.

^ Jauns biomedicīnas inženiertehniskais aprīkojums Maltas Universitātē nodrošina praktisku pieeju mācībām.

^ Lietišķo zinātņu institūts: nesens papildinājums Maltas Mākslas, zinātnes un tehnoloģijas koledžas pilsētiņā.

10. GADADIENA

Bulgārija aktīvi izmanto ieguvumus, ko sniedz dalība ES

Šogad Bulgārija svin desmit gadus kopš pievienošanās ES. *Panorama* mēģināja noskaidrot, kā dalība Savienībā ir ietekmējusi šo valsti un tās iedzīvotājus.

Kurā valstī tika radīta kirilica, ko mūsdienās izmanto vairāk nekā 250 miljoni cilvēku? Kurā valstī tika atklātas pasaulē senākās zelta dārglietas, kuras datētas ar 4000. gadu p. m. ē.? Kurā valstī iegūst 85 % no pasaulē saražotās rožu eļļas, kas nozīmīga smaržu ražošanai? Jā, jūs uzminējāt pareizi — Bulgārijā, kas ir ES dalībvalsts jau vairāk nekā 10 gadus!

Bulgārija atrodas pie ES dienvidaustrumu robežas, un tajā ir sastopami gan kalni, gan auglīgas augsnes, plaši upju baseini, dabiski termālie kūrorti, bagātīga bioloģiskā daudzveidība un 400 kilometrus gara krasta līnija.

Arī pirms desmit gadiem Bulgārijas daba bija tikpat brīnišķīga kā tagad. Tomēr to nevar teikt par ekonomiku un sabiedrību. Pirms Bulgārijas pievienošanās ES kritiķi bieži runāja par tādām problēmām kā nabadzība, sociālā atstumtība un ienākumu nevienlīdzība.

Šķiet, ka tas bija pavisam nesen, bet jau ir pagājuši 10 gadi kopš Bulgārijas pievienošanās ES, un šajā laikā ir sasniegts liels progress. Bulgārijas iedzīvotāji tagad pilnībā bauda brīvību ceļot, dzīvot, mācīties un strādāt visā ES.

Oficiālā statistika skaidri parāda pozitīvās ietekmes tendences sabiedrībā un ekonomikā. Saskaņā ar *Eurostat* datiem pēdējo desmit gadu laikā IKP palielinājās no EUR 28,7 miljardiem līdz

EUR 45 miljardiem 2016. gadā. Ienākumu līmenis, tostarp minimālā un vidējā alga, arī palielinājās, nodrošinot lielāku iedzīvotāju apmierinātību ar dzīvi — Eurobarometra dati liecina, ka 2007. gadā ar dzīvi apmierināti bija 36 % bulgāru, bet šodien jau vairāk nekā puse (51 %) iedzīvotāju.

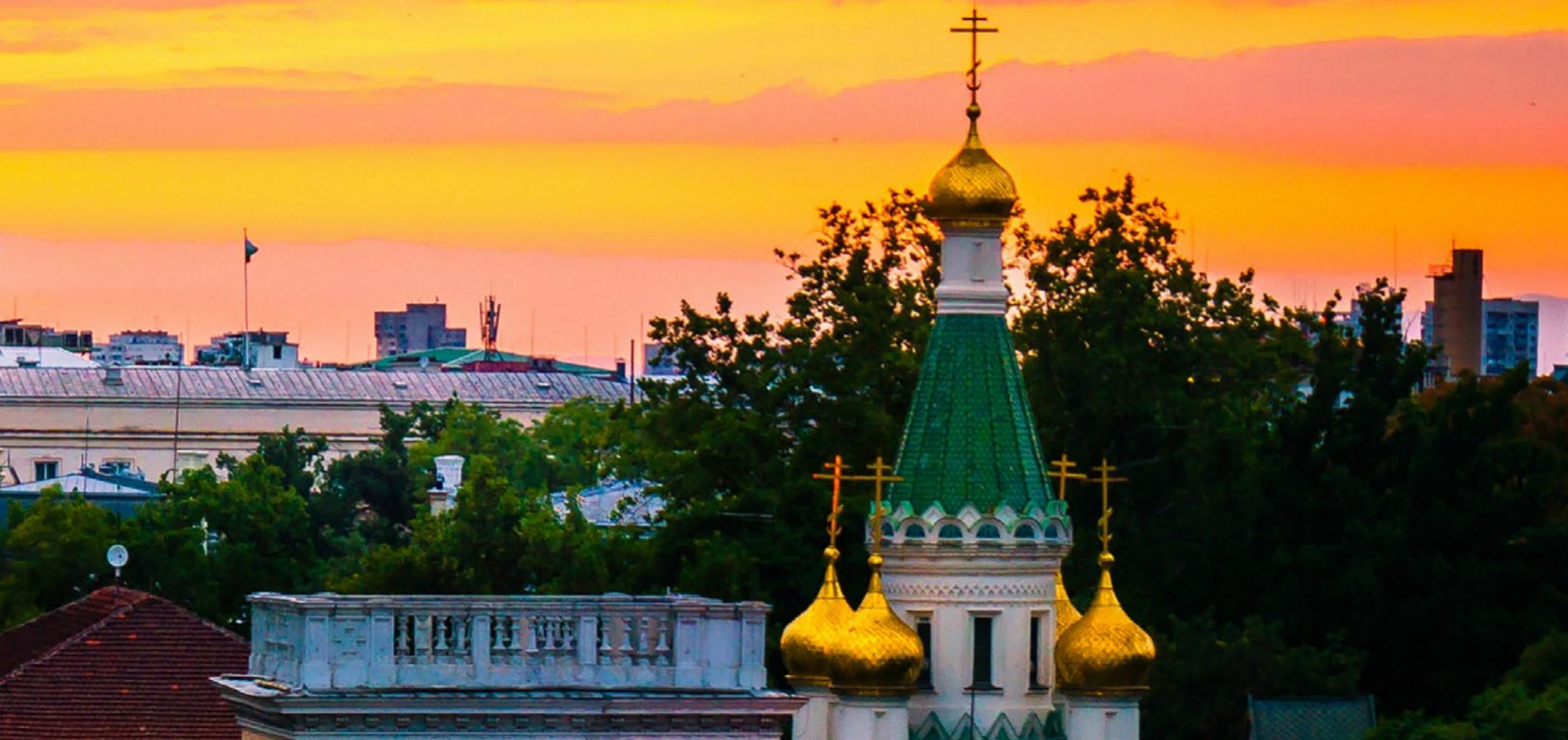
Ceļš uz kohēziju

Kopš Bulgārijas iestāšanās ES kohēzijas politikas finansējums ir ļāvis tai modernizēt infrastruktūru un uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Transporta jomā tas ietvēra Sofijas metro pagarināšanu, Trāķijas un Maricas automaģistrāļu pabeigšanu, dzelzceļu tīkla uzlabošanu un ilgtspējīga pilsētu transporta ieviešanu Bulgārijas septiņās lielākajās pilsētās, kas pārvietojas pilsētās un visā valstī padarījusi drošāku, tīrāku un ātrāku.

Vides pakalpojumu jomā 1,3 miljoniem cilvēku tika nodrošinātas efektīvākas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas, savukārt 300 000 iedzīvotāju kļuva pieejami moderni notekūdeņu attīrīšanas un ūdens apgādes pakalpojumi, kas kopā nodrošina tīrāku un veselīgāku vidi iedzīvotājiem. Ieguldījumiem ir bijusi arī būtiska sociālā ietekme. Neaizsargāti bērni un cilvēki ar īpašām vajadzībām, kuri senāk bija izolēti valsts aprūpes iestādēs, tagad ir reintegrēti sabiedrībā, pateicoties jaunu ģimenes tipu centru izveidei.

Ir uzlabojusies ekonomikas konkurētspēja un uzņēmējdarbības vide, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). To lielā mērā veicināja ES iniciatīva *JEREMIE* (Eiropas apvie-

notie resursi mazajiem, vidējiem un mikrouzņēmumiem), kas nodrošināja EUR 900 miljonus lielu aizdevumu un kapitālieguldījumu finanšu portfeli, ar ko atbalstīja 7500 MVU.

Vienlaikus ES atbalstītie sākuma kapitāla fondi *Eleven* un *LAUNCHub* atbalstīja 180 inovatīvus jaunuzņēmumus, radot vairāk nekā 600 jaunas darbvietas tādās prioritārās nozarēs kā IKT, e-veselība un inženierpakalpojumi. Tas ir palīdzējis Bulgārijai kļūt par starptautiski atzītu konkurētspējīgu centru IKT un rūpniecības speciālistiem, kas kopš pievienošanās ES 2007. gadā ir piesaistījis miljardiem euro vērtus ārvalstu tiešos ieguldījumus. Bulgārija ir kļuvusi par vienu no ES pievilcīgākajām vietām riska kapitāla ieguldījumiem. Sofija pašlaik ir viena no vadošajām Eiropas galvaspilsētām, vērtējot pēc jaunuzņēmumu skaita, kas atbalstīti ar riska kapitālu.

2007.–2013. gada periodā Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) un Kohēzijas fonds Bulgārijā ieguldīja EUR 5,4 miljardus, kas ir līdzvērtīgi 2% no IKP un aptuveni 39% no valdības kapitālieguldījumu apjoma. 2015. gadā tika aprēķināts, ka šis atbalsts nodrošināja apmēram 4% papildu IKP. Šie ieguldījumi arī palīdzēja mazināt globālās ekonomikas krīzes graujošo ietekmi, ļaujot par 3,6% palielināt nodarbinātības līmeni no 2014. līdz 2015. gadam.

Nākamie soļi

Bulgārijai bija vajadzīgs laiks un atbalsts, lai pielāgotos tam, kā darbojas kohēzijas politika, lai tā varētu efektīvi īstenot ES finansētos ieguldījumus. Valstij ir sniegusi atbalstu reģionālās politikas komisāres Korinas Krecu 2014. gadā izveidotā

Darba grupa īstenošanas uzlabošanai. Tāpat Bulgārija turpina saņemt mērķtiecīgu palīdzību tās valsts administratīvajām struktūrām un dalībvalstu savstarpēju atbalstu, kas palīdzēja paātrināt un uzlabot ES projektu plānošanu un to maksimāli lietderīgu īstenošanu.

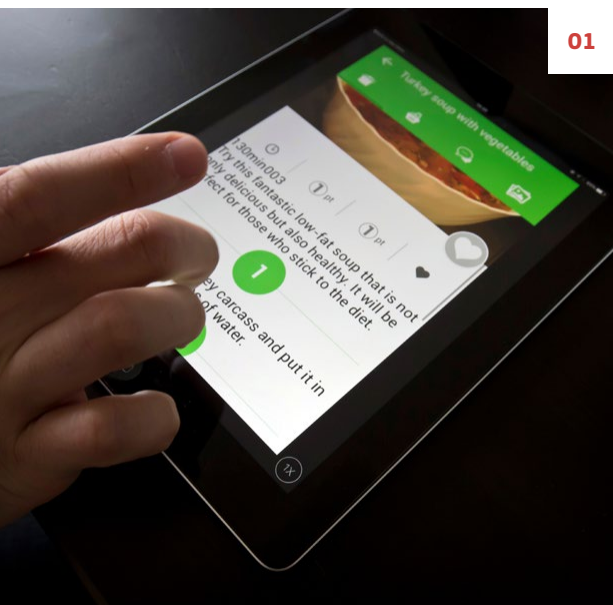
Tomēr jāatzīst, ka Bulgārijas kohēzijas process ne tuvu nav pabeigts. Valstij vēl nepieciešams turpmāks atbalsts tādās vitāli svarīgās nozarēs kā vide, reģionālā attīstība, transporta infrastruktūra, konkurētspēja, inovācija, darbaspēka mobilitāte un sociālā iekļaušana. Papildus finanšu ieguldījumiem kohēzijas politika ir arī svarīgs reformu virzītājspēks Bulgārijā. Tās nozīme vēl vairāk palielināsies 2014.–2020. gada periodā, jo īpaši valsts iepirkuma, vides aizsardzības, kā arī pētniecības un inovācijas jomā.

Šīs strukturālās izmaiņas un lielāka koncentrēšanās uz rezultātiem un finansējuma ietekmi veido pamatu, lai kohēzijas politikas atbalsts Bulgārijas iedzīvotājiem sniegtu lielāku labumu turpmākajos gados. Ar 10 jaunām programmām Bulgārija saņems atbalstu teju EUR 10 miljardu apmērā no pieciem Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem. Kopā ar valsts finansējumu tas nodrošinās stabilu pamatu ieguldījumiem, lai radītu darbvietas un izaugsmi, stimulētu pētniecību un veicinātu inovācijai labvēlīgu uzņēmējdarbības vidi, vienlaikus stiprinot sociālo iekļaušanu un aizsargājot Bulgārijas skaisto dabu. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/atlas/bulgaria/

<http://2020.efunds.bg/en>

01

KATRAI IDEJAI IR VAJADŽĪGS NELIELS GRŪDIENS

2012. gadā nodibinātie Bulgārijas ieguldījumu fondi **Eleven** un **LAUNCHub** atbalsta jaunuzņēmumus un jaunas idejas. To pamatuzdevums ir atrast, atbalstīt un apmācīt jaunus uzņēmējus, kuriem ir inovatīvas idejas, galvenokārt IT jomā, sniedzot ieguldījumus līdz EUR 300 000 vienam projektam.

Abi fondi ir saņēmuši atbalstu vairāk nekā EUR 21 miljona apmērā no ES saistībā ar **JEREMIE** iniciatīvu, ko kopīgi izveidoja Komisija un Eiropas Investīciju fonds, lai veicinātu finanšu instrumentu izmantošanu, lai uzlabotu finansējuma pieejamību MVU ar Eiropas strukturālo un investīciju fondu starpniecību.

Daudzi no šiem projektiem ir guvuši ievērojamus finansiālus un starptautiskus panākumus. Viens no Bulgārijas projektu piemēriem ir **Gamera cietā kurināmā** raķeškrāsns, kas ir deviņas reizes efektīvāka nekā konkurējošas ierīces tirgū, un kurai ir ievērojami mazākas izmaksas un atkritumu daudzums.

02

Bulgārijas un Somijas projekts **Appzio** ir mobilā lietotne, ar kuru lietotāji var viegli izveidot paši savu lietotni atbilstoši savām individuālajām vajadzībām.

CoKitchen projekts, kas ir ēdiena gatavošanai paredzētu kopdarba telpu koncepcija, sniedz uzņēmējiem pārtikas rūpniecībā iespēju ietaupīt telpu nomas un virtuves aprīkojuma izmaksas, izvairoties no parastajām problēmām saistībā ar restorāna atvēršanu.

iGreet projekts, kas guvis plašus starptautiskus panākumus, jo īpaši ASV tirgū, piedāvā augsto tehnoloģiju papīra kartiņas, kuras atdzīvojas uz ekrāna pēc tam, kad saņēmējs tās noskenē.

Šie ir tikai četri no vairāk nekā 110 projektiem, kas jau ir saņēmuši abu fondu atbalstu. **LAUNCHub** un **Eleven** ir palīdzējuši attīstīt visu uzņēmējdarbības ekosistēmu reģionā, jo tie iegulda arī ārvalstu jaunuzņēmumos, kas dibina uzņēmumus Bulgārijā. Šie fondi, kas ir ļoti svarīgi jauna projekta panākumiem, ir koncentrēti uz lielisku ideju un mazām, mērķtiecīgām komandām, kas to īsteno.

03

Pateicoties ES atbalstam, Bulgārija ir atzīta pasaulē kā pievilcīga vieta jaunuzņēmumu darbībai, un to ir novērtējuši arī tādi vadoši ekonomikas un finanšu plašsaziņas līdzekļi kā "Financial Times" un "Forbes Magazine".

<http://www.11.me/about/>

<http://www.launchub.vc/>

01 Appzio izpilddirektors Branimirs Paraškevovs (Branimir Parashkevov) demonstrē lietotnes funkcijas.

02 Živkovs Stefanovs (Zhivkov Stefanov) papildina kurināmo Gamera raķeškrāsnī savā mājā.

03 Pavāri Dobrins Atanasovs (Dobrin Atanasov) un Stanka Dimčeva (Stanka Dimcheva) gatavo ēdienu CoKitchen.

GABROVA: KĀ RODAS “ZAĻĀS PILSĒTAS”

Gabrovas pilsēta, kas vēsturiski pazīstama ar savu iedzīvotāju nerātno humoru, skaisto dabu un tekstilizstrādājumu, paklāju un apģērbu rūpniecību, atrodas Bulgārijas vidū un pēdējos gados ir ievērojami izmainījies un ieguvusi valsts balvas kā zaļākā pilsēta un dzīvošanai labākā pilsēta.

Gabrova un tās iedzīvotāji bauda ieguvumus no vides projekta, kas ir viens no lielākajiem Bulgārijas vēsturē. Ar Kohēzijas fonda līdzfinansējumu 85% apmērā Gabrovā un tās aglomerācijā pilnībā tika atjaunota dzeramā ūdens apgāde, kā arī notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmas.

Projekts sniedz tiešus ieguvumus reģiona 63 000 iedzīvotāju, uzlabojot viņu dzīves kvalitāti, nodrošinot labāku piekļuvi dzeramajam ūdenim un notekūdeņu attīrīšanas pakalpojumiem. Tas ir arī palīdzējis samazināt dažādus veselības riskus iedzīvotājiem un uzlabot vides kvalitāti. Ūdeņos nonākušā organiskā un barības vielu piesārņojuma apjoms ir krasi samazināts, tā uzlabojot ūdens kvalitāti gan Jantras upē, gan Donavā.

Papildus tam projekts ir radījis vairāk nekā 400 jaunas darbvietas un piesaistījis svarīgus investorus, nodrošinot papildu ienākumus šai apgabala galvaspilsētai un tās iedzīvotājiem. Gabrovas piemērs skaidri parāda, kā zaļās pilsētas var izveidot visā ES ar kohēzijas politikas atbalstu un kā ekonomika var iegūt no videi draudzīgiem projektiem.

“ Piedaloties darbībā “Kvalifikācijas pakalpojumi un nodarbinātības veicināšana” darbības programmas “Cilvēkresursu attīstība” ietvaros, esmu ieguvis jaunas zināšanas un prasmes, kas palīdzēja man uzlabot manu profesionālo kvalifikāciju. Esmu apmierināts ar savām jaunajām prasmēm, jo tās man sniedz labākas iespējas darba tirgū. Es ilgu laiku biju bezdarbnieks un esmu priecīgs un apmierināts ar faktu, ka tagad mans darba devējs maksā man regulāru algu.

Esmu priecīgs, ka mans darba devējs izlēma piedalīties šajā darbībā. Domāju, ka Bulgārijai ir vajadzīgas šādas Eiropas programmas, kas palīdz attīstīt mazos un vidējos uzņēmumus. ”

Asans Smailovs Isovs (Asan Smailov Isovs)
Plastmasas logu montētājs, uzņēmums STOS BG Ltd., Kričimas pilsēta

SOFIJA: KAD SATIEKAS TRANSPORTS, VIDE UN EKONOMIKA

01

01 Vitošas stacija.

02 Lidostas stacija.

Sofijas metro, kas ir viens no svarīgākajiem infrastruktūras projektiem Bulgārijā nesenā vēsturē, ir pārvarējis daudzus ekonomiskus, administratīvus un arheoloģiskus šķēršļus, lai sniegtu iespaidīgus rezultātus un ieguvumus Sofijas aglomerācijas 1,7 miljoniem iedzīvotāju. Pirmās divas metro līnijas pabeidza 2007.–2013. gada darbības programmas “Transporta” ietvaros, un pilsētas trešās, ERAF līdzfinansētās, metro līnijas būvniecība turpinās, un to ir paredzēts pabeigt pirms 2020. gada.

Ikviens Sofijas iedzīvotājs ir pateicīgs un lepojas ar jauno metro un tā skaisti veidotajām stacijām. Metro katru stundu apkalpo 50 000 cilvēku, un ik dienu to izmanto vairāk nekā pusmiljons cilvēku. Tas ir sniedzis milzīgus ieguvumus Bulgārijas galvaspilsētai: ir dramatiski samazinājušās CO₂ emisijas, braucienų ilgums, satiksmes sastrēgumi, nelaimes gadījumu skaits, degvielas patēriņš un transporta uzturēšanas izmaksas, sniedzot ietaupījumus vietējai ekonomikai vairāk nekā EUR 20 miljonu vērtībā.

02

Turklāt abas pirmās līnijas tika pabeigtas un nodotas ekspluatācijā pirms termiņa un ar ievērojami zemām izmaksām. Sofijas metro ir viens no labākajiem videi nekaitīgu, modernu un ekonomiski izdevīgu transporta projektu piemēriem, kurus ES atbalstījusi kohēzijas politika.

<http://europa.eu/!gU84kk>

“ Es pārstāvu inovatīvu Bulgārijas uzņēmumu no Vratsas pilsētas, kurš specializējas elektronikā un LED apgaismojuma ražošanā. Pēc vairāk nekā sešus gadus ilga smaga darba un ES finansētu projektu īstenošanas mums izdevās panākt būtisku mūsu uzņēmuma attīstību. Pirmajā 2007.–2013. gada plānošanas periodā mēs uzlabojām energoefektivitāti un ražošanas vadības organizāciju. Mēs arī attīstījām speciālās zināšanas, kas mums ir ļāvušas sasniegt gandrīz 10% izaugsmi un nodrošinājušas 15 jaunas darbvietas.

2016. gadā mēs sākām jaunu projektu ERAF darbības programmas “Inovācijas un konkurētspēja” ietvaros, lai pilnveidotu ražošanas procesu, iegādājoties augsto tehnoloģiju aprīkojumu. Tādā veidā mēs plānojam uzlabot uzņēmuma konkurētspēju un nodrošināt tā ilgtspējīgu klātbūtni vietējā un starptautiskajā tirgū.”

Dīana Varganova (Diana Varganova), inženiere,
Uzņēmuma Intelligent Security Systems Ltd. vadītāja

“Pateicoties 2007.–2013. gada perioda Lauku attīstības programmai, es un mana ģimene attīstījām lavandu audzēšanu Dobrudžas ciemā. Pirms septiņiem gadiem es un mans vīrs Stanimirs izlēmām sākt nodarboties ar lauksaimniecību. Mēs izmantojām konsultāciju pakalpojumus un izpētījām dažādas iespējas audzēt ēterisko eļļu kultūras. Mēs izveidojām savu saimniecību nelielajā Dobrudžas ciemā pie Pobedas pilsētas. Pateicoties projektam, mums pāris gadus izdevās paplašināt lavandas laukus līdz 112 hektāriem. Mēs apmeklējām vairākus Valsts lauksaimniecības konsultāciju dienesta organizētus seminārus un vairākus gadus piedalījāmies Bulgārijas lavandu festivālā.

Mūsu dzīve izmainījās. Pateicoties dotācijām, palielinājās mūsu saimniecības ekonomiskā vērtība un tā kļuva orientēta uz tirgu. Tagad esam iekārtojuši šī smaržīgā auga laukus Dobričas un Varnas reģionos. Esam sākuši eksperimentēt ar citām ēterisko eļļu kultūrām — salviju un ārstniecības melisu — un esam iesējuši arī pelašķus 20 hektāru platībā. Pēdējos divos gados mēs esam novākuši 700–800 kilogramus lavandu ziedu no hektāra. Lai iegūtu 1 kilogramu ēteriskās eļļas, ir nepieciešami 50–60 kilogrami ziedu.

Projekta īstenošanas rezultātā mēs 2016. gadā ieguvām bioloģiskās lauksaimniecības sertifikātu, un 2018. gadā mūsu saimniecībai tiks piešķirts oficiāls tīras bioloģiskās produkcijas apzīmējums.”

Jūlija Penkova (Julia Penkova)
Zemiece

VELIKO TARNOVA: JAUNA PERSPEKTĪVA “CARU PILSĒTAI”

Appabala galvaspilsēta Veliko Tarnova, kas slavēta kā Otrās Bulgārijas impērijas vēsturiskā galvaspilsēta un viduslaiku “caru pilsēta” un plaši pazīstama ar tās bagāto māksliniecisko, glezniecības, literāro un arhitektūras mantojumu, pēdējo gadu laikā ir piedzīvojusi īstu revolūciju. 2013. gadā tā kopā ar Burgasas pilsētu uzvarēja balsojumā kā Bulgārijas dzīvošanai labākā pilsēta.

Veliko Tarnovu ik gadu apmeklē apmēram 2 miljoni tūristu, tāpēc tūrisms ir svarīgs pilsētas ekonomikai. Kopš 2007. gada ES darbības programmu ietvaros ir īstenoti 26 projekti, kas būtiski uzlabojuši vidi, veselības infrastruktūru un palielinājuši tūrisma pilsētā. Tādas darbības kā zaļo atpūtas zonu pārbūve un atjaunošana, trotuāru un veloceļu izbūve, sporta teritoriju un rotaļu laukumu izveide ir palīdzējusi radīt pieejamāku un labāku pilsētvidi ikvienam pilsētā.

Vairāki uz tūrisma orientēti projekti ir ļāvuši iedzīvotājiem un tūristiem baudīt vairākus atjaunotus kultūrvēsturiskus objektus, piemēram, panorāmas terasi, kas ļauj izbaudīt slaveno gaismas un skaņas izrādi Carevecas cietoksnī.

Savukārt citi projekti, piemēram, “Kompleksā onkoloģijas centra veselības infrastruktūras rekonstrukcija un renovācija”, ir tieši ietekmējuši pilsētas veselības aprūpes dienestus. Projekts ir uzlabojis vēža agrīno diagnostiku un nodrošina labāku augsto tehnoloģiju un specializētu medicīnisko aprūpi vairāk nekā 250 000 cilvēku Veliko Tarnovā un tās aglomerācijā. Ņemot vērā Veliko Tarnovas bagāto vēsturi, skaisto arhitektūru, uzlaboto infrastruktūru un moderno veselības aprūpi, nav brīnums, ka šī nelielā apgabala galvaspilsēta ir kļuvusi par tik labu vietu dzīvošanai.

^ Burgasas pastāvīgo ekspozīciju centrs "Flora".

BURGASA PARĀDA TĀS KULTŪRAS MANTOJUMU

Burgasa, kas ir Bulgārijas otra lielākā pilsēta Melnās jūras krastā un ceturtnā lielākā pilsēta valstī, ir piedzīvojusi strauju attīstību un pārveidi, un tajā kopš 2007. gada ir īstenoti 37 kohēzijas politikas līdzfinansēti projekti par kopējo summu gandrīz EUR 186 miljonu apmērā.

Darbības programmas "Reģionālā attīstība" (DPRA) ietvaros Burgasa ir īstenojusi *JESSICA* iniciatīvu ar pieciem dažādiem projektiem. Viens no tiem ir "Pastāvīgo ekspozīciju centrs "Flora"" Burgasas Jūras dārzā ar multifunkcionālu halli, kafējnīcu un bērnu izklaides zonu, kas ir palīdzējis uzlabot atpūtas un kultūras vidi pilsētā.

Lielām pilsētām sekmīgai attīstībai vajag modernu un efektīvu sabiedrisko transportu. 2007.–2013. gada DPRA projektam "Integrēts sabiedriskais transports Burgasā" ir bijusi milzīga ietekme uz pilsētas augošo iedzīvotāju skaitu. Jauni un videi draudzīgi autobusi, autobusu ātrā tranzīta sistēma, optimizēts maršrutu tīkls, jauna e-biļešu sistēma un Bulgārijā pirmā velosipēdu nomas sistēma ir tikai neliela daļa no projektiem, kas 2012. un 2013. gadā Burgasai ļāva kļūt par dzīvošanai labāko pilsētu Bulgārijā.

Kohēzijas politika ir atbalstījusi arī nozīmīgus kultūras mantojuma projektus pilsētā. Svētās Anastasijas salā netālu no Burgasas ir pilnībā atjaunota un restaurēta lielākā daļa tur esošo ievērojamo kultūras pieminekļu. Tika mākslinieciski restaurētas 14. gadsimta freskas salas baznīcā, un tika atjaunotas naktsmītnes, radot vairāk nekā 140 jaunas darbvietas.

Pastāvīgi pozitīvā migrācijas plūsma un augstā dzīves kvalitāte sola Burgasai gaišu nākotni ekonomikas, tūrisma un kultūras ziņā.

<http://www.burgas.bg/en/resors/euro>

KAS IR VPIS 2020?

ES fondu vienotā pārvaldības informācijas sistēma (VPIS) Bulgārijā praksē izmanto atklātos datus, lai uzlabotu ES ieguldījumu pārredzamību un pārvaldību.

VPIS 2020 pārrauga un publicē datus par vairākām ieguldījumu programmām tādās jomās kā vide, laba pārvaldība, cilvēkresursu attīstība, inovācija un konkurētspēja, izaugsmes reģioni, zinātne un izglītība viedai izaugsmei un transporta infrastruktūra. Tās galvenais mērķis ir elektroniski vākt un apstrādāt visus datus par darbības programmu izpildi un nodrošināt šo datu apmaiņu ar ES iestādēm, vienlaikus garantējot programmu, procedūru, projektu un līgumu izsekojamību un pārraugot darbības rezultātus. Tā ir pilnībā balstīta uz tīmekļa tehnoloģijām un lietošanai ērtā veidā nodrošina informāciju sabiedrībai, projektu virzītājiem, atbalsta saņēmējiem, kā arī vadošajām, revīzijas un sertifikācijas iestādēm.

Reģionālās konkurētspējas noskaidrošana

Kuri ir konkurētspējīgākie reģioni Eiropas Savienībā? Nesen publicētais trešais reģionālās konkurētspējas indekss sniedz šādu informāciju.

Jau jaunajā 2017. gada 27. februārī publicētajā reģionālās konkurētspējas indeksa (RKI) izdevumā ir parādīts, ka joprojām spēcīgi ir galvaspilsētu reģioni un citi lielpilsētu reģioni.

ES ziemeļrietumu daļā šie konkurētspējīgie reģioni rada būtisku plašāku ietekmi, kas uzlabo kaimiņu reģionu konkurētspēju. Turpretī ES austrumu un dienvidu dalībvalstīs atrašanās tuvu galvaspilsētas reģionam šķietami neveicina konkurētspēju. Šis unikālais indekss sniedz ieskatu par aspektiem, kurus valstu konkurētspējas indeksi nespēj parādīt.

Salīdzinot ar 2010. gada un 2013. gada RKI, Malta un vairāki reģioni Francijā, Vācijā, Zviedrijā, Portugālē un Apvienotajā

20 VADOŠIE REĢIONI 2016. GADĀ

VALSTS	REĢIONA NOSAUKUMS	REZULTĀTS SKALĀ NO 0 LĪDZ 100	RANGS*
Apvienotā Karaliste	Londona un reģioni, kas atrodas tās svārstmigrācijas zonā	100,00	1
Apvienotā Karaliste	Berkšīra, Bakingemšīra un Oksfordšīra	97,67	2
Nīderlande	Utrehta	97,63	2
Zviedrija	Stokholma	97,21	4
Apvienotā Karaliste	Sareja, Austrumsaseksa un Rietumsaseksa	93,95	5
Dānija	Galvaspilsētas reģions	92,94	6
Luksemburga	Luksemburga	91,06	7
Francija	Ildefransa	90,27	8
Vācija	Augšbavārija	89,68	9
Apvienotā Karaliste	Hempšīra un Vaita	88,61	10
Somija	Helsinki-Ūsimā	88,26	11
Nīderlande	Amsterdamā un reģioni, kas atrodas tās svārstmigrācijas zonā	87,34	12
Vācija	Darmštate	86,66	13
Vācija	Hamburga	85,28	14
Vācija	Karlsrūe	85,23	15
Nīderlande	Ziemeļbrabante	85,13	16
Apvienotā Karaliste	Češīra	85,08	17
Nīderlande	Dienvidholande	84,81	18
Beļģija	Brisele un reģioni, kas atrodas tās svārstmigrācijas zonā	84,12	19
Vācija	Štutgarte	83,75	20

* Diviem reģioniem tiek piešķirts vienāds rangs, ja to rezultātu atšķirība (skalā no 0 līdz 100) nepārsniedz 0,1.

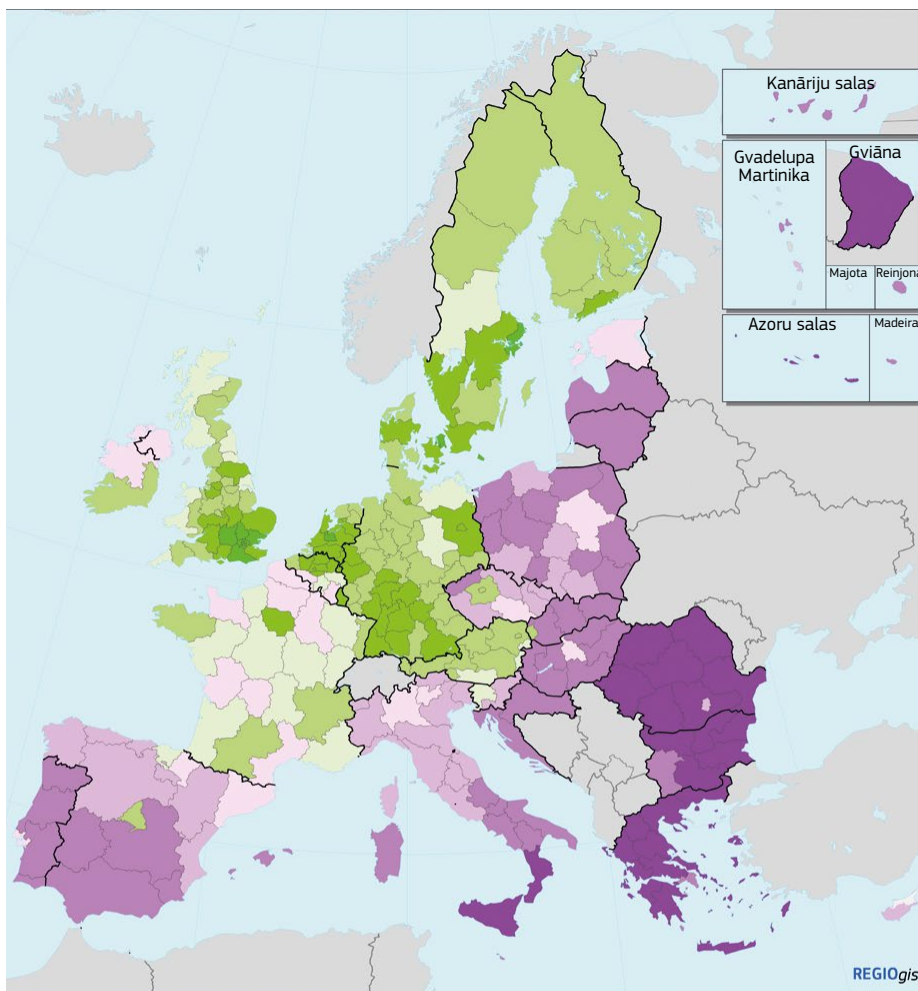
Karalistē ir sasnieguši labākus rezultātus, bet Kiprā, Grieķijas un Īrijas reģionos un pēdējā laikā arī Nīderlandes reģionos rezultāti ir pazeminājušies. ES austrumu reģionos konkurētspēja visos trīs RKI izdevumos ir saglabājusies stabila.

Kopš pirmās publikācijas arvien lielāks skaits ES reģionu izmanto RKI, lai noteiktu to stiprās un vājās puses un izstrādātu to attīstības stratēģijas. Lai to atvieglotu, jaunākais RKI izdevums ir papildināts ar interaktīviem rezultātu pārskatiem — jaunu tiešsaistes rīku, kas ļauj viegli salīdzināt reģiona rezultātus ar citu reģionu rādītājiem. Šis rīks salīdzina atlasīto reģionu ar visiem citiem reģioniem un ar reģioniem, kuros ir līdzīgs IKP uz vienu iedzīvotāju.

Šie rezultātu pārskati, kā arī interaktīvas kartes un radara diagrammas, metodikas materiāls un datu tabulas ir pieejami RKI tīmekļa lapā: <http://europa.eu/!qN87MJ>.

RKI veidošanā ir izmantota Pasaules ekonomikas foruma sagatavotā globālā konkurētspējas indeksa metodika, kas pielāgota reģionālajam līmenim ES. RKI ir izmantotas 11 konkurētspējas dimensijas, kuras raksturo vairāk nekā 70 rādītāji, kas aptver plašu jautājumu loku, ieskaitot inovāciju, pārvaldību, transporta un digitālo infrastruktūru, veselību un cilvēkkapitālu.

RKI ņem vērā reģiona ekonomisko attīstību, lielāku svaru piešķirot pamata konkurētspējas faktoriem mazāk attīstītos reģionos un inovācijas faktoriem attīstītākos reģionos.

Reģionālās konkurētspējas indekss — RKI 2016

Indeksa vērtības ir robežās no zemām (negatīvas) līdz augstām (pozitīvas)

- < -1
- 0 - 0.2
- 1 - -0.5
- 0.2 - 0.5
- 0.5 - -0.2
- 0.5 - 1
- 0.2 - 0
- > 1

ES-28 = 0
Avots: REGIO ĢD

0 500 km

© Eiropas Nacionālo kartēšanas aģentūru asociācija (EuroGeographics Association) administratīvo robežu noteikšanai.

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://europa.eu/!qN87MJ>

10. GADADIENA

ES finansējums Rumānijai sasniedz mērķi

Šogad aprit desmit gadi, kopš Rumānija kļuva par ES dalībvalsti. Šajā apskatā mēs tuvāk aplūkojam ES finansējuma ietekmi uz Rumāniju un tās iedzīvotājiem.

Rumānija ir valsts ar neticami daudzveidīgu ainavu, bagātu kultūru un tradīcijām un episku vēsturi. Tā ir vienīgā Austrumeiropas valsts, kurā runā pie romāņu valodu grupas piederošā valodā, un tajā atrodas septiņas UNESCO mantojuma vietas, tostarp Donavas delta ar tās bagāto bioloģisko daudzveidību.

Iespējams, mazāk zināms fakts ir tas, ka Rumānija ar aptuveni 19,9 miljoniem iedzīvotāju ir septītā lielākā ES dalībvalsts iedzīvotāju skaita ziņā, un tā atrodas stratēģiski svarīgā pozīcijā starp kontinenta austrumiem, rietumiem, ziemeļiem un dienvidiem. Tāpēc nevienu nepārsteidza, kad pirms desmit gadiem Vecgada vakarā, pulkstenim nositot divpadsmit, prieks un entuziasms bija acīmredzams visā valstī — no lielpilsētām līdz mazākajiem ciematiem.

Patiesi, rumāņi svinēja Rumānijas pievienošanos ES kā vienu no svarīgākajiem sasniegumiem valsts jauno laiku vēsturē. Tā ir ne vien pelnīta atzinība par visiem milzīgajiem pūliņiem un upuriem, bet arī skaidra zīme, ka šī valsts un tās liktenis ir Eiropā.

Cerības un gaidas bija ļoti lielas, bet tādi bija arī gaidāmie izaicinājumi — pievienošanās ES noteikti nebija ne “ceļa beigas”, ne vieglas dzīves sākums. Tā vietā bija jāturpina ilgs

pārmaiņu un sociālas, ekonomiskas un politiskas attīstības process. Tagad, 10 gadus vēlāk, rumāņi redz šīs vēsturiskās izvēles ietekmi uz viņu ikdienas dzīvi.

Viena no redzamākajām pozitīvās ietekmes izpausmēm ir vērojama Rumānijas spēcīgajā ekonomikas attīstībā pēdējos gados, pateicoties stabilai izaugsmei, ko veicina zems bezdarba līmenis un stabila rūpnieciskā darbība. Bezdarbs, nabadzība un sociālā atstumtība samazinās. Ir īstenotas svarīgas reformas darba tirgū, valsts pārvaldē, izglītībā un sociālajā politikā, un ir veikti lieli ieguldījumi infrastruktūrā.

Tomēr tā visa īstenošanai praksē ir vajadzīga stratēģiska vadība un vitāli svarīgi resursi. Šī ir joma, kurā izšķiroša nozīme ir ES atbalstītajiem ieguldījumiem. Jau kopš dalības ES paša sākuma laikā no 2007. līdz 2013. gadam Rumānija saņēma gandrīz EUR 20 miljardus lielu atbalstu no kohēzijas politikas un tās instrumentiem — Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda. Pateicoties šiem resursiem, ir sasniegti nozīmīgi rezultāti un Rumānija tagad var dalīties ar daudziem veiksmes stāstiem.

Ekonomikas potenciāla pilnvērtīga izmantošana

Kohēzijas politikas ieguldījumi bija īpaši svarīgi globālās ekonomikas krīzes laikā, lai pilnībā izmantotu ekonomikas izaugsmes potenciālu un radītu jaunas darbvietas un iespējas, jo īpaši mazajiem uzņēmumiem. Saskaņā ar nesenu ietekmes

novērtējumu, pateicoties ES finanšu atbalstam, periodā no 2007. līdz 2014. gadam tika radīti vairāk nekā 35 000 jaunu darbvietu un tika atbalstīti vairāk nekā 1200 mazie un vidējie uzņēmumi (MVU). Ir aprēķināts, ka šo ieguldījumu rezultātā 2015. gadā IKP bija par 4% lielāks.

ES finansējums arī veicināja augsto tehnoloģiju pētniecības spējas. Lielisks piemērs šajā jomā ir inovatīvais projekts “Eks-trēmās gaismas infrastruktūra kodolfizikai”, kas nodrošina būtisku starptautisku lāzeru pētniecības infrastruktūru pētniekiem no trim Eiropas valstīm (Rumānijas, Ungārijas un Čehijas Republikas). Daļu no šī inovatīvā Eiropas pētniecības konsorcijs izveidoja Magurelē, Ilfovas apgabalā.

Runājot par ekonomikā īstenotajām inovācijām, īpaši iedvesmojošs piemērs ir *Ratis Serv* — mazs uzņēmums no Rumānijas ziemeļaustrumiem —, kas ar ES finansējuma palīdzību varēja iegādāties vismodernākās augstas precizitātes mehāniskās apstrādes iekārtas. Pateicoties šiem ieguldījumiem, uzņēmums ir kļuvis par svarīgu piegādātāju daudziem rūpniecības milžiem visā pasaulē (skatīt ierāmēto tekstu).

Ieguldījumi, kas sniedz iespējas un aizsargā

Vēl viena nozare, kurā ES ieguldījumi ir nodrošinājuši redzamus rezultātus, ir transports. No vienas puses, tika veikta valsts transporta infrastruktūras plaša mēroga modernizācija, lai uzlabotu valsts savienojumus ar pārējo ES. Piemēram, pateicoties pārbūvētajai A1 automaģistrālei, braucēji var viegli nokļūt Ungārijā un tālāk. No otras puses, mazāki ieguldījumi vietējos un apgabala ceļos, piemēram, Apusenu kalnu izolētākos rajonos, ir atvieglojuši vietējo un reģionālo mobilitāti, sniedzot labumu gan vietējiem iedzīvotājiem, gan tūristiem.

ES finansējums ir arī orientēts uz cilvēkiem, kuriem draud nabadzība un sociālā atstumtība, sniedzot ieguldījumus aptuveni 500 skolu un vairāk nekā 200 sociālo centru pārbūvē, modernizācijā un aprīkošanā.

ES radīto ieguldījumu pievienotā vērtība ir īpaši labi redzama vides nozarē — ieguldījumi vairāk nekā EUR 3 miljardu vērtībā ir nodrošinājuši ievērojamus uzlabojumus ūdens apgādē un notekūdeņu attīrīšanā absolūti lielākajai daļai iedzīvotāju.

Rezultātu novērtēšana un jaunu ieguldījumu plānošana

ES finansējums neapšaubāmi ir svarīgs finansējuma avots Rumānijai — tas veido vairāk nekā 25% publisko ieguldījumu

valstī. Tomēr pirmajā īstenošanas periodā bija vērojamas arī būtiskas problēmas un šķēršļi administratīvo spēju, procedūru efektivitātes un vispārējās koordinācijas ziņā.

Pēdējos gados Rumānijas iestādes ir pielikušas lielas pūles, lai uzlabotu īstenošanas kvalitāti un efektivitāti. Eiropas Komisija vienmēr ir bijusi blakus Rumānijai šajā procesā, piemēram, lielu atbalstu ir sniegusi reģionālās politikas komisāres Korinas Krecu izveidotā Darba grupa īstenošanas uzlabošanai. Tā piedāvāja atbalstu un palīdzēja Rumānijai paātrināt projektu sagatavošanu un īstenošanu, vienlaikus stiprinot administratīvās spējas un novēršot šķēršļus.

Šī vērtīgā pieredze ir pilnvērtīgi jāizmanto tagad, kad Rumānijai atkal ir pavērusies lieliska iespēja. Laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam valstij būs pieejami vairāk nekā EUR 30 miljardi no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem. Šī ievērojamā summa tiks ieguldīta stratēģiskās attīstības jomās, piemēram, pilsētu attīstības stratēģiju un pilsētu mobilitātes plānu īstenošanā, energoefektivitātē un atkritumu apsaimniekošanā. Pirmo reizi arī Rumānijas pilsētām būs iespēja ieguldīt mobilitātes un tās ilgtspējības uzlabošanā, par prioritāti nosakot efektīvas sabiedriskā transporta sistēmas, nevis privāto autotransportu, vai samazinot energoresursu patēriņu dzīvojamajās un sabiedriskajās ēkās.

Citas prioritātes ietver pāreju no bērnu un invalīdu aprūpes īpašās iestādēs uz kopienā balstītu aprūpi, kā arī veselības aprūpes sistēmas pārveidi ar mērķi padarīt to pieejamāku un efektīvāku. Turpināsies ieguldījumi liela mēroga transporta infrastruktūrā, piemēram, Sibiu–Pitești automaģistrālē, un kritiskā enerģētikas un vides infrastruktūrā, kas ļaus novērst šķēršļus turpmākai izaugsmei un kohēzijai.

Iespējas ir lielas, un mēs varam gaidīt būtiskus uzlabojumus, pateicoties jau īstentajiem pasākumiem ar mērķi nodrošināt stratēģiskāku plānošanu un novērtēšanu, visu ieinteresēto personu un pilsoniskās sabiedrības aktīvu līdzdalību, kā arī novērstot šķēršļus publiskajiem un privātajiem ieguldījumiem.

Komisāre Krecu nesen teica: “Man ir iemesls lepoties ar Rumānijas sasniegumiem, bet es arī vēlos, lai šī valsts vēl sekmīgāk izmanto ES ieguldījumu iespējas. Rumānijas panākumi būs visas kohēzijas politikas panākumi un tie labi parādīs nepieciešamību pēc šādas politikas nākotnē.” ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/atlas/romania/

< Bogdans-Stefans Avadanejs (Bogdan-Ștefan Avădanei) un Pavel Petrariu (Pavel Petrariu) uzņēmumā Ratis Serv.

TEHNOĻOĢIJU PIEGĀDE ČEMPIONIEM

Ekonomika, kas aug, ir ekonomika, kurā uzņēmējus atbalsta, lai viņi varētu attīstīt savas idejas. Mazais uzņēmums *Ratis Serv* no Rumānijas ziemeļaustrumiem ar ES finansējuma palīdzību varēja iegādāties vismodernākās augstas precizitātes mehāniskās apstrādes iekārtas.

Šis MVU ar trīsdesmit gadus ilgu pieredzi ne vien spēja turpināt piedāvāt saviem klientiem kvalitatīvus produktus ar īsiem piegādes termiņiem, bet arī veidoja attiecības ar jauniem partneriem.

ES finansējums arī nozīmēja jaunas darbvietas, labāku kvalitāti un vairāk produktu un pakalpojumu. Tagad uzņēmumam *Ratis Serv* ir garš klientu saraksts, ieskaitot tādus augsto tehnoloģiju uzņēmumus kā *Boeing*, *Airbus* un *Renault*. Un, ja tas vēl nešķiet pietiekams pierādījums tam, ka ieguldījumi ir atmaksājušies, tad paklausieties šo: 2013. gadā šis Rumānijas uzņēmums piegādāja detaļas *Renault* F1 formulām, ar vienu no kurām tika izcīnīts pasaules čempiona tituls. Kvalitatīvi produkti no Rumānijas, kas radīti ar Eiropas finansējumu, palīdzēja iegūt pasaulē iekārojamāko autosporta balvu!

ORADJA: VIENA PILSĒTA KĀ SPOŽS PIEMĒRS

Ja esat kādreiz domājuši par to, kā ES finansējums pārveido pilsētu, jums ir vērts tuvāk aplūkot Oradjas pilsētu. Šī Transilvānijas reģiona pilsēta ir čempione līdzekļu apgūšanā — 2007.–2013. gada periodā tā parakstīja līgumus EUR 247 miljonu vērtībā.

Ieguldījumi bija vērsti uz tūrismu, veselības un sociālo aprūpi, transporta infrastruktūru, izglītību un pētniecību, vidi, kā arī uzņēmējdarbības attīstību. Projektu rezultāti ļoti daudz pastāsta par to, cik svarīgi ir pilnībā izmantot pieejamo finansējumu. Projekti ir padarījuši šo pilsētu pievilcīgu gan uzņēmumiem, gan cilvēkiem — 2015. gadā viesi Oradjā nakšņoja trīs reizes vairāk nekā 2010. gadā, savukārt uzņēmumi ieguldīja EUR 285 miljonus.

Tagad pilsēta ir pievilcīgs centrs ārvalstu uzņēmumiem, savukārt galvenos tiešos ieguvumus no ieguldījumiem izjūt iedzīvotāji — piecos gados bezdarba līmenis ir samazinājies gandrīz četrkārtīgi. Oradja patiesi kalpo par paraugu visām pilsētām Rumānijā. Tas, ko ar valsts pašas līdzekļiem būtu iespējams izdarīt 50 gados, ar ES finansējumu ir paveikts tikai 10 gados, nodrošinot pilsētas straujāku, ilgtspējīgu attīstību.

^ Oradjas atjaunotais un modernizētais Savienības laukums.

^ Jauni tramvaji savieno Klužas-Napokas modernizētās pieturas.

KLUŽA-NAPOKA: LABĀKS SABIEDRISKAIS TRANSPORTS AKTĪVAI PILSĒTAI

Transilvānijas pašā centrā esošā Kluža-Napoka ir veiksmīgi izmantojusi ES finansējumu. Šī pilsēta, kas pazīstama ar tās mūzikas festivāliem, laipni ielūdz daudzus jaunos apmeklētājus, piedāvājot tiem iespēju izmantot pilsētas būtiski uzlaboto sabiedriskā transporta sistēmu. Teju EUR 11 miljoni ERAF finansējuma tika ieguldīti, lai modernizētu vienu no visvairāk izmantotajiem transporta maršrutiem šajā Rumānijas pilsētā. Jauni tramvaji savieno atjaunotas pieturas, bet brauciena ilgums ir samazināts uz pusi un ievērojami samazināts arī trokšņa piesārņojums.

Paredzams, ka ieguldījumi padomju laika infrastruktūras nomaiņā atmaksāsies. Iestādes ir aprēķinājušas, ka jaunie tramvaji, sliedes un pieturas par 10% palielinās pasažieru skaitu. Tie ir labi jaunumi videi, jo vairāk un labāki elektriskie tramvaji nozīmē ne vien ātrāku un drošāku pārvietošanos, bet arī svaigāku gaisu aktīvajā pilsētā. Tāpat tas ir pozitīvi uzņēmējdarbības videi, jo šie ieguldījumi padara pilsētu pievilcīgāku un palīdzēs Klužai-Napokai nostiprināt savas pozīcijas kā izaugsmes centram Rumānijas ziemeļrietumu reģionā.

INOVATĪVS PĀRSTRĀDĀTO ELEKTRONISKO ATKRITUMU IZMANTOŠANAS VEIDS

Sabiedrības priekšstats augsto tehnoloģiju inovācijas parasti tiek saistītas ar lieliem, globāliem uzņēmumiem. Tomēr mazais uzņēmums *SC All Green SRL* no Jasi pilsētas ir piemērs tam, ka inovācijas notiek arī mazākos mērogos, turklāt sniedz papildu ieguvumu, jo paliek saistītas ar konkrētā reģiona iekšējo potenciālu.

Jau no sākuma projekta mērķis bija attīstīt reģiona potenciālu — inovatīvā veidā pārstrādājot no elektroniskajiem atkritumiem iegūtas izejvielas, kā arī piesaistot augsti kvalificētus doktorantūras programmu beidzējus no vietējām universitātēm —, lai attīstītu elektromagnētiskās aizsardzības sistēmas, par pamatu izmantojot no elektroniskajiem atkritumiem iegūtus nanostrukturētus pulverus. Šo projektu citu vidū izceļ sadarbība starp pētniecību, tehnoloģisko inovāciju un komerciālo izstrādi (jo īpaši sadarbība ar vietējām pētniecības, attīstības un inovācijas iestādēm), kā arī pārstrādāto materiālu inovatīva izmantošana elektromagnētiskās aizsardzības sistēmu ražošanā.

TILTS STARP KALAFATU UN VIDINU: CIEŠĀKAS ATTIECĪBAS STARP RUMĀNIJU UN BULGĀRIJU

Donavas ūdeņi šķir Rumāniju un Bulgāriju teju 500 kilometru garumā, bet vēl pirms četriem gadiem tikai viens tilts savienoja abas valstis. 2013. gadā tika atklāts otrs tilts starp Kalafatu Rumānijā un Vidinu Bulgārijā, aizstājot prāmjus, kas iepriekš savienoja abas pilsētas. No Kohēzijas fonda EUR 70 miljonu lielās dotācijas finansētais tilts bija rezultāts abu valstu projektam, kura pirmsākumi meklējami jau 1925. gadā.

Tilts nodrošina ātru auto un dzelzceļa savienojumu starp abām dalībvalstīm un kalpo kā alternatīva tiltam starp Džurdžu Rumānijā un Rusi Bulgārijā. Divus kilometrus garais tilts ir daļa no IV Eiropas transporta koridora, kas ļauj ceļotājiem braukt uz Grieķiju, neizbraucot no Eiropas Savienības. Projekts ir stimulējis sadarbību starp abām valstīm, bruģējot ceļu turpmākiem infrastruktūras projektiem pār Donavu.

“Eiropas dotācijas ir ļāvušas mūsu reģiona uzņēmējiem modernizēt ražošanu un paplašināties jaunos tirgos. Uzņēmumu Ratis Serv un All Green projekti var iedvesmot tos, kuri vēlas īstenot uzņēmējdarbības ideju mūsu reģionā, un Ziemeļaustrumu reģiona attīstības aģentūra ir gatava palīdzēt, lai būtu daudz vairāk šādu veiksmes stāstu, kuros izmantots Eiropas finansējums. Inovatīvi un ambiciozi uzņēmumi var paļauties uz mūsu darbinieku atbalstu, kas sniedz palīdzību un atvieglo uzņēmumu attīstību vietējā un valsts tirgū, kā arī paplašināšanos starptautiskajā tirgū.”

Gabriela Makoveju (*Gabriela Macoveiu*)

Ziemeļaustrumu reģiona attīstības aģentūras Komunikācijas, sadarbības un uzņēmējdarbības attīstības departamenta vadītāja

VAI IR KĀDS TEMATS, AR KO JŪS VĒLĒTOS IEPAZĪTIES TURPMĀKAJOS PANORAMA SADAĻAS “DATU PUNKTS” RAKSTOS?

VAI IR KĀDA DATU KOPA, KO MUMS VAJADZĒTU IEVIETOT ESI FONDU ATKLĀTO DATU PLATFORMĀ?
SŪTIET SAVUS IEROSINĀJUMUS UZ ŠO E-PASTU: REGIO-EVAL@EC.EUROPA.EU

ES jaunuzņēmumi ir ļoti svarīgi ekonomikās atveseļošanai

ES ekonomika jau kādu laiku atpaliek konkurētspējas, inovācijas, radošuma un darbvietu radīšanas ziņā. Lai to risinātu, ES iegulda jaunuzņēmumos, nodrošinot daudzveidīgu atbalstu, sākot ar uzņēmējdarbības konsultācijām un pakalpojumiem un beidzot ar kapitāla dotācijām un aizdevumiem.

Pētījumi rāda, ka sākotnējā posmā esoši uzņēmumi pozitīvi ietekmē ekonomiku, palielinot izaugsmi un nodarbinātību. Kaut arī jaunuzņēmumi ik gadu ES rada aptuveni 4 miljonus darbvietu, šim skaitlim būtu jābūt lielākam — tikai 37% cilvēku Eiropā izvēlas būt pašnodarbināti, nevis strādāt algotu darbu. ASV un Ķīnā šis skaitlis pārsniedz 50%¹. Tāpat izskatās, ka Eiropas uzņēmumi **attīstās lēnāk** nekā aizokeāna uzņēmumi. Lai uzlabotu kopējo konkurētspēju, ES ir jāuzlabo tās jaunuzņēmumu veidošanas apjoms un to darbības vide.

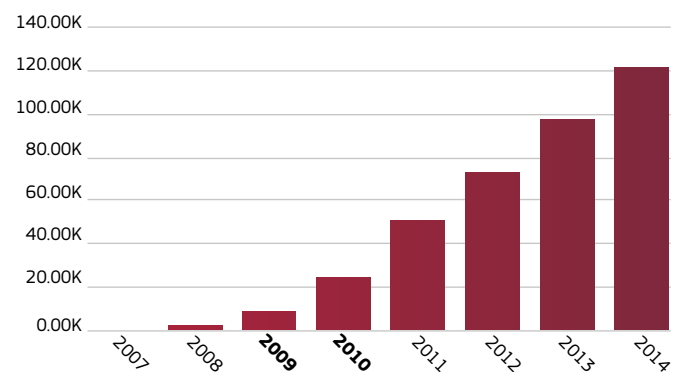
ES atbalsts jaunuzņēmumiem kopumā ir divējāds:

- **Jaunuzņēmumu darbības vides uzlabošana:** dažādas ES līmeņa iniciatīvas vienkāršo **administratīvās procedūras**, veido **tīklus** uzņēmējiem, investoriem un akadēmiskajiem darbiniekiem², kā arī organizē pasākumus, lai noteiktu un izplatītu paraugpraksi.
- **Finansēšana:** ES arī nodrošina finansējumu jaunuzņēmumiem. Viens no lielākajiem finansējuma avotiem ir Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF). Jaunuzņēmumi³ **var piekļūt finansējumam ar valsts, reģionālu un starpreģionālu programmu starpniecību, jo īpaši no MVU konkurētspējas uzlabošanai īpaši paredzētiem budžetiem:** <https://cohesiondata.ec.europa.eu/themes/>.

Daudzas ES dalībvalstis ar ERAF starpniecību daudz iegulda mazajos un vidējos uzņēmumos (MVU). 2007.–2013. gada perioda programmas EUR 51,9 miljardus ERAF finansējuma piešķīra galvenokārt MVU, tostarp 121 000 jaunuzņēmumu (skatīt diagrammu).

Šie uzņēmumi saņēma dažādu iniciatīvu atbalstu, sākot ar atbalstu augsto tehnoloģiju jaunuzņēmumiem (vai jaunu uzņēmumu izdalīšanai no jau esošiem uzņēmumiem) un beidzot ar vienkāršākām pašnodarbinātības shēmām. Atbalsta mērķi arī

ERAF ATBALSTĪTIE JAUNUZŅĒMUMI
2007.–2013. G. PLĀNOŠANAS PERIODĀ
(KOPĀ LĪDZ 2014. G. BEIGĀM)

¹ Komisijas aprēķins, pamatojoties uz Eurostat 2009. gada datiem Rīcības plānā uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam.

² Skatīt: iniciatīva “Jaunuzņēmumu Eiropa” (Startup Europe) (projekti: Digistart, ePlus Ecosystem, Startup Scaleup, Twist Digital un Welcome) vai Jaunuzņēmumu Eiropas partnerība (Startup Europe Partnership).

³ Jaunuzņēmums ir jauns uzņēmums, kas nepastāvēja trīs gadus pirms plānošanas sākuma: “Darba dokuments Nr. 2 un 2014.–2020. gada plānošanas perioda vadlīnijas par pārraudzību un novērtēšanu, koncepcijas un ieteikumi”.

ATLASĪTAS ERAF 2014.–2020. GADA PROGRAMMAS AR AUGSTU ATBALSTU JAUNUZŅĒMUMIEM

DALĪB-VALSTS	PROGRAMMA	KOPĒJAIS ATBALSTU SAŅĒMUŠO UZŅĒMUMU SKAITS	KOPĒJAIS ATBALSTU SAŅĒMUŠO JAUNUZŅĒMUMU SKAITS	JAUNUZŅĒMUMI% NO KOPĒJĀ UZŅĒMUMU SKAITA
UK	Anglija – ERAF	152 887	47 722	31,2%
FR	Ziemeļu-Padekalē – ERAF/ESF/JNI	54 035	30 915	57,2%
SK	Pētniecība un inovācija – ERAF	12 790	5 090	39,8%
IT	Toskāna – ERAF	8 013	2 667	33,3%
FR	Limuzēna – ERAF/ESF	5 673	2 550	44,9%
FR	Burgundija – ERAF/ESF	5 472	3 381	61,8%
FR	Augšnormandija – ERAF/ESF/JNI	4 969	4 320	86,9%
PL	Austrumpolijas attīstība – ERAF	3 288	1 820	55,4%
ES	Valensija – ERAF	3 095	1 083	35,0%
SE	Augšnorlande – ERAF	3 045	1 000	32,8%
DE	Berlīne – ERAF	2 528	1 661	65,7%
IT	Kultūra – ERAF	1 735	1 085	62,5%
DE	Brandenburga – ERAF	1 497	470	31,4%
PT	Azoru salas – ERAF/ESF	1 118	325	29,1%
ES	Melilja – ERAF	929	440	47,4%
FR	Starpreģionu programma Elzasa – ERAF	625	245	39,2%
Interreg	Interreg V-A – Grieķija–Bulgārija	605	275	45,5%
Interreg	Interreg V-A – Somija–Igaunija–Latvija–Zviedrija (<i>Central Baltic</i>)	450	150	33,3%
CZ	Integrētā reģionālā programma – ERAF	383	320	83,6%
ES	Visas ERAF programmas	1 098 048	153 950	14,0%

Avots: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

ESIF avots: Atklāto datu platforma

ir daudzveidīgi — tie ietver uzņēmējdarbības konsultācijas un pakalpojumus, kā arī kapitāla dotācijas un aizdevumus ar atšķirīgiem mērķiem. Jaunuzņēmumi saņem atbalstu no šīm shēmām līdzās citiem uzņēmumiem, tāpēc ES līmenī nav iespējams precīzi noteikt jaunuzņēmumiem piešķirtā budžeta apjomu. Dažādu valstu paziņotais jaunuzņēmumu skaits ievērojami atšķiras. Šīs atšķirības rada tādi faktori kā ekonomikas lielums, uzņēmumu lielums mērķa uzņēmējdarbības nozarēs, dažādās jaunuzņēmumiem piešķirtās prioritātes un pieredze jaunuzņēmumu atbalsta iniciatīvu pārvaldībā.

2014.–2020. gada perioda programmās kopējo rādītāju mērķi parāda, ka atbalsts plānots 154 000 jaunuzņēmumu. No 227 ERAF programmām, kurās ierosināts atbalsts MVU, 133 programmās ir noteikti jaunuzņēmumu mērķi.

Vidēji jaunuzņēmumu īpatsvaram būtu jābūt gandrīz **14%** no visiem uzņēmumiem, kas saņem ERAF atbalstu⁴.

Kāpēc ir atšķirības atbalstā jaunuzņēmumiem? No skaitļiem vien nav skaidrs, kāpēc daži reģioni jaunuzņēmumos šķietami iegulda daudz vairāk nekā daudzi citi reģioni. Iepriekš redzamajā tabulā ir parādītas dažas programmas, kas absolūtā un relatīvā izteiksmē ir koncentrētas uz jaunuzņēmumiem; mēs patiešām vēlētos dzirdēt stāstus no pašām programmām! ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://europa.eu/!mU98tb4>

⁴ Šo rakstu palīdzēja sagatavot Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD praktikante Karolīna Vihere (Karolina Wicher).

Ziņojums parāda labu progresu ESI fondu īstenošanā

2016. gada 20. decembrī Komisija izdeva 2016. gada Kopsavilkuma ziņojumu par Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) īstenošanu 2014.–2020. gada periodā, kas adresēts ES iestādēm un sabiedrībai. Tas ir pirmais no ikgadējiem ziņojumiem par visiem pieciem ESI fondiem un to plāniem ieguldīt kopumā EUR 638 miljardus. Lai iegūtu tiešu priekšstatu par galvenajiem secinājumiem, *Panorama* sarunājās ar Ēriku fon Bresku (*Eric Von Bresska*), kuru 2016. gadā iecēla par Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD politikas direktoru.

Kā jūs īsumā varat aprakstīt 2016. gada kopsavilkuma ziņojuma galvenos secinājumus?

2014. un 2015. gads Komisijai un dalībvalstu valsts iestādēm bija intensīvas darbības gadi. Sākot ar 2014.–2020. gada perioda programmu pieņemšanu, 2016. gada ziņojumā ir aprakstīti daudzie elementi, kas vajadzīgi īstenošanas fāzes sākšanai, vienlaikus noslēdzot iepriekšējās programmas no 2007.–2013. gada perioda. Tajā ir arī sniegts pirmais ieskaits sākotnējā progresā.

Līdz 2015. gada 31. decembrim EUR 58,8 miljardi (9,2% no kopējiem plānotajiem ieguldījumiem) bija piešķirti tūkstošiem konkrētu projektu dažādās tematiskajās prioritātēs visā ES. Piemēram, ziņojumā ir minēts, ka vairāk nekā 270 000 uzņēmumu jau ir saņēmuši ES atbalstu, 2,7 miljoni dalībnieku saņēma palīdzību darba vai apmācības iegūšanā, un par 1,9 miljoniem lauksaimniecības zemes ir samaksāts atbalsts bioloģiskās lauksaimniecības veicināšanai.

Vai jūs apmierina progress 2014.–2020. gada perioda programmu sākšanā?

Ideālā pasaulē ikvienā programmā tiktu ātri sagatavoti, atlasīti un īstenoti kvalitatīvi projekti. Atskatoties pagātnē, jāatzīst, ka mums 2014.–2015. gadā bija jālīdzsvaro divi pamatmērķi. Mudinot ātri sākt ieguldījumus, dalībvalstis un reģioni vienlaikus arī strādāja, lai uzlabotu jauno programmu koncentrētību, kvalitāti un darbības elementus, kā arī uzraudzības un kontroles procedūras.

2016. gada ziņojumā ir parādīts, ka mūsdienu tagad tiek atalgoti. Par spīti lēnam

sākumam un vēlai daudzu programmu dokumentu iesniegšanai līdz 2015. gada beigām visas programmas bija pieņemtas un bija sākusies daudzu programmu īstenošana. Savukārt līdz 2016. gada beigām īstenošana noritēja jau gandrīz pilnā sparā. Jāatceras, ka šīs deviņus gadus ilgās ieguldījumu programmas līdzinās maratona skrējienam, nevis sprintam!

Visiespaidīgākā liecība par progresu bija, ieraugot, ka 2016. gada pirmajos deviņos mēnešos īstenošana ir pavirzījies uz priekšu milzu soļiem. Atlasīto projektu finansiālā vērtība līdz 2016. gada septembrim divkārtšojās no EUR 58 miljardiem līdz EUR 128,8 miljardiem (20,2% no plānotajiem ieguldījumiem). 2016. gada decembra līmenis trīsreiz pārsniedza 2015. gada rādītāju — tas bija EUR 176 miljardi jeb 28% no kopējiem plānotajiem ieguldījumiem.

Vai jau ir skaidri redzams ESI fondu konkrētais ieguldījums Komisijas politisko prioritāšu, jo īpaši darbvieta, izaugsmes un ieguldījumu, sasniegšanā?

ESI fondi ir ES budžeta galvenais ieguldījumu politikas instruments. Tie nodrošina daudzus dažādus ieguldījumus, kas būtiski ES pamata prioritātēm. Dalībvalstīs tie palīdz, veicinot darbvieta radīšanu, izaugsmi un ieguldījumus, turklāt bieži plašā mērogā. Dažādo ESI fondu ieguldījumu mērķu vidū trīs mērķi ir tieši saistīti ar ekonomikas vajadzībām: atbalsts uzņēmumiem, infrastruktūras attīstība, ieguldījumi Eiropas darba ņēmēju prasmju un pielāgošanās spējas uzlabošanā.

Piemēram, MVU konkurētspēja ir viena no galvenajām ERAF, ELFLA un EJZF programmu prioritātēm, un tā ir tieši saistīta

ESI FONDI: AR LĒMUMIEM PIEŠĪRTĀ SUMMA ATLASĪTIEM PROJEKTIEM 2015. UN 2016. GADA BEIGĀS

	PLĀNOTIE IEGULDĪJUMI (KOPĒJĀS IZMAKSAS)	PIEŅEMTI LĒMUMI PAR ATLASĪTIEM PROJEKTIEM LĪDZ 2015. G. BEIGĀM		PIEŅEMTI LĒMUMI PAR ATLASĪTIEM PROJEKTIEM LĪDZ 2016. G. BEIGĀM	
	MILJARDI EUR	MILJARDI EUR	% NO PLĀNOTĀ	MILJARDI EUR	% NO PLĀNOTĀ
Kohēzijas fonds	75,6	4,7	6 %	19,1	25 %
ELFLA*	149,6	19,9	13 %	43,3	29 %
EJZF**	8,0	0,2	2 %	0,2	2 %
ERAF***	276,8	13,9	5 %	72,5	26 %
ESF****	120,5	17,4	14 %	36,7	30 %
JNI*****	7,7	2,8	36 %	4,8	62 %
Kopā ESI fondi	638,2	58,9	9 %	176,6	28 %

* Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)

** Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF)

*** Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF)

**** Eiropas Sociālais fonds (ESF)

***** Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI)

ar Komisijas mērķi stimulēt privātos ieguldījumus un darbvieta radīšanu. Līdz 2016. gada beigām projektiem bija piešķirti aptuveni EUR 29 miljardi jeb 30% no ESI fondu plānotā atbalsta MVU.

“MVU iniciatīva” Spānijā izmanto EUR 800 miljonus no ERAF, lai nodrošinātu aizdevumus 14 000 MVU visā Spānijā kopumā EUR 1,4 miljardu apmērā. Cits labs piemērs ir Francijas lauku attīstības projekts, kas līdz šim ir atbalstījis 9150 jaunos lauksaimniekus no kopējā ELFLA piešķiruma EUR 195 miljonu apmērā uzņēmējdarbības sākšanai. Arī citas ar darbvieta, izaugsmi un ieguldījumiem saistītas politikas jomas, piemēram, nodarbinātība un stratēģiskie tīkli, ir guvušas labus panākumus, un ziņojumā ir izcelti daži sākotnējie rezultāti.

Ko Eiropas Komisija dara, lai paātrinātu jauno programmu īstenošanu visā ES?

Lai nodrošinātu ātrāku īstenošanu, visi četri Komisijas ESI fondu ģenerāldirektori cieši sadarbojas ar dalībvalstīm un reģioniem, lai atbalstītu to darbu, lai varētu īstenot ieguldījumus un sasniegt solītos ieguvumus.

Mani kolēģi ir veikuši vairākus pētījumus par to, kāpēc daudzi mazāk attīstīti reģioni saskaras ar grūtībām fondu sniegto iespēju izmantošanā. Lai tiem palīdzētu, Komisija ir uzsākusi iniciatīvu, lai sniegtu atpalikušiem reģioniem ieteikumus un palīdzību, lai tie varētu pilnībā izmantot savu potenciālu un uzlabot ES programmu īstenošanu. Polija un Rumānija ir pirmās valstis, kurās tiks izmēģināts šis projekts. Pamatojoties

uz rezultātiem, mēs plānojam izveidot modeli un piemērot to sadarbībā ar citām dalībvalstīm, kas saskaras ar līdzīgiem šķēršļiem.

Mēs arī strādājam pie t. s. “kopotās regulas”, kuras mērķis ir vienkāršot noteikumu piemērošanu daudzās ES politikas jomās. Attiecībā uz ERAF un citiem fondiem šī regula samazinās administratīvo slogu un šķēršļu skaitu, padarot īstenošanu vieglāku gan reģioniem, gan dalībvalstīm. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

2016. gada kopsavilkuma

ziņojums: <http://europa.eu/!WF89HP>

ESI fondu atklātie dati:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

FOTO STĀSTI

Kohēzijas politikas finansējums 2014.–2020. gada periodam BEĻĢIJĀ kopumā sasniedz EUR 2,28 miljardus, un to pārvalda ar trīs darbības programmām. *Panorama* atlasīja attēlus no katra reģiona, lai parādītu projektu daudzveidību un visā valstī sasniegtos rezultātus.

Briseles galvaspilsētas reģions

- 01 *ART2WORK* nodrošina sadarbības telpas, kur gados jauni pieaugušie var sevi izpaust un iegūt darba pieredzi
- 02 *Belle-vue viesnīca* zem viena jumta apvieno pilsētvides atjaunošanu, energoefektīvu ēku, sociālo un profesionālo integrāciju un tūrismu
- 03 *Jaunais Foodmet* segtais tirgus sniedz jaunu dzīvi Anderlehtas 19. gs. kautuves ēkai
- 04 *Greenbizz* ilgtspējīgas uzņēmējdarbības inkubators piedāvā jaunuzņēmumiem optimālu vidi inovatīvu ideju attīstīšanai

Flandrija

- 05 *3Dsquare* ir inovatīvs prasmju centrs spēlēm un interaktīvām 3D prasmēm **Kortreikā**
- 06 *Biobase* ir bioloģisku inovāciju izmēģinājuma ražotne **Gentē**, kas atbalsta ilgtspējīgu bioloģisku produktu izstrādi
- 07 **Flandrijas un Zēlandes** pludmaļu un piekrastes kvalitātes uzlabošana
- 08 *Park Spoor Noord* ir izveidots vecā dzelzceļa objektā **Antverpenē**

Valonija

- 09 Nesen atjaunotais **Bastoņas Kara muzejs** ir veicinājis reģiona kultūru un tūrismu
- 10 *Negundo Inovāciju centrs Turnē* nodrošina labi aprīkotu vidi inovatīviem, jauniem MVU
- 11 *Opéra Royal de Wallonie* atjaunošana **Ljēžā**
- 12 *Gar Quais de Sambre* paveiktie darbi ir dāvējuši **Šarluā** jaunu, pievilcīgu izskatu

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/factsheets/2014/cohesion-policy-and-belgium

Rietumgriekijas pārbūvēšana uz seniem pamatiem

Rietumgriekija ir viens no ES vismazāk attīstītajiem reģioniem, un ekonomikas krīze vēl vairāk padziļināja nabadzību un bezdarbu. Tomēr vienlaikus tas ir arī reģions ar milzīgu potenciālu, pateicoties tā ģeogrāfiskajam novietojumam, patīkamajam klimatam, kā arī bagātajai kultūrai un vēsturei.

Eiropas kohēzijas politikas finansējums tagad atbalsta vietējos lēmumu pieņēmējus, īstenojot stratēģiju gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei. Rietumgriekijas reģionālā pārvaldes iestāde koncentrējas uz tās cilvēkkapitāla stiprināšanu ar izglītību, apmācību un uzņēmējdarbības veicināšanu, kā arī aizsargājot dabas resursus un vidi un attīstot ilgtspējīgu tūrismu.

Rietumgriekija ir viens no valsts 13 reģioniem — tā atrodas Griekijas centrālajā daļā un stiepjas gar dienvidrietumu piekrasti uz ziemeļrietumiem no Peloponēsas reģiona. Tajā dzīvo aptuveni 680 000 cilvēku jeb gandrīz 7% no Griekijas iedzīvotāju skaita. Pateicoties maigajam klimatam un auglīgajām augsnēm, Rietumgriekijas ekonomika tradicionāli ir balstījusies uz lauksaimniecību — jo īpaši vīnogu, olīvu un citrusaugļu audzēšanu. Tomēr 11. gs. p. m. ē. dibinātā reģiona galvaspilsēta Patra ir arī Griekijas trešā lielākā pilsēta — svarīga jūras osta un tirdzniecības centrs, kas kalpo par vārtiem uz Rietumeiropu.

Izaicinājumi reģionam

Tomēr ekonomikas krīze un tai sekojusī taupības politika izraisīja grūtības un recesiju, kaitējot publiskajiem ieguldījumiem un uzņēmējdarbības aktivitātei, liekot daudziem jauniem cilvēkiem doties uz ārvalstīm darba meklējumos un pasliktinot situāciju nabadzības un sociālās atstumtības ziņā.

Reaģējot uz to, Rietumgriekijas ambiciozās darbības programmas 2014.–2020. gadam mērķis ir “*reģiona patstāvīga, atvērta un ilgtspējīga pārveidošana... koncentrējoties uz tā globālo identitāti un vērtību cilvēkiem un videi*”. ES joprojām ir galvenais ienākumu avots reģiona reālajai ekonomikai, un 80% no DP kopējā EUR 490 miljonu lielā budžeta nodrošina ES Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) un Eiropas Sociālais fonds (ESF).

Darbības programmai ir četras pamata sadaļas:

- ▶ Konkurētspējas uzlabošana — pāreja uz kvalitatīvu uzņēmējdarbību;
- ▶ Vides aizsardzība — pāreja uz videi draudzīgu ekonomiku;
- ▶ Transporta infrastruktūras attīstība un modernizācija;
- ▶ Cilvēkresursu attīstība — sociālās iekļaušanas veicināšana.

“Mēs novirzām vērtīgos kohēzijas politikas sniegtos resursus, lai radītu izaugsmi un darbvietas, uzlabotu iedzīvotāju ikdienas dzīvi, aizsargātu un saglabātu dabisko vidi, cīnītos pret klimata

pārmaiņām un enerģētisko atkarību, uzlabotu mūsu infrastruktūru, kā arī radītu aizsardzības mehānismu mūsu iedzīvotāju aizsardzībai pret krīzes sekām un nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanai,” skaidro Apostoloss Katsifarass (*Apostolos Katsifaras*) (skatīt interviju). Par programmas īstenošanu atbild vietēja vadības grupa, tāpēc to var labāk pielāgot reģiona īpašajām stiprajām un vājajām pusēm.

Pirmā DP sadaļa paredz ieguldījumus pētniecībā un inovācijā, sniedzot atbalstu vairāk nekā 700 mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un sadarbībai ar 32 pētniecības iestādēm. Plānots, ka tas radīs 730 pilnslodzes darbvietu ekvivalentus.

Dabas un kultūras bagātības

Vides aizsardzība nozīmē labāku notekūdeņu attīrīšanu un ūdens apgādi 36 000 cilvēku. Atkritumu pārstrādes mērķis ir papildu 350 000 tonnu gadā, kā arī ikgadējs enerģijas ietaupījums 99 tūkstošu tonnu (kt) naftas ekvivalenta apmērā.

Reģions strādā arī pie tā, lai atjaunotu augsnes bioloģisko daudzveidību un aizsargātu ekosistēmas pakalpojumus ar ES *Natura 2000* aizsargājamo teritoriju tīkla starpniecību. Rietumgrieķijai ir bagātīgs mantojums, kas var kalpot kā pamatresurss — tās slēgtās lagūnas un mitrāji nodrošina, ka reģions ir vadošais zivju eksportētājs uz pārējo valsti un arī ārpus Grieķijas robežām. Saskaņā ar leģendu dievs Dionīss atnesa pirmo vīnogulāju sakni uz šo apkārtni, tā ļaujot cilvēkiem ražot vīnu.

Rietumgrieķijai ir daudz, ko piedāvāt tūristiem, kuriem interesē antīkā pasaule, ieskaitot Olimpju — olimpisko spēļu rašanās vietu un ārkārtīgi nozīmīgu arheoloģijas pieminekli. Lai izmantotu šo potenciālu, DP uzlabo ceļu, dzelzceļu un jūras transporta infrastruktūru, īpašu uzmanību pievēršot ceļu satiksmes drošībai.

Visbeidzot, gandrīz ceturtdaļu ES finansējuma izmanto, lai attīstītu cilvēkresursus, cīnītos pret nabadzību un diskrimināciju un modernizētu sociālās, veselības aprūpes un izglītības iestādes. Tas ietver profesionālo izglītību un mūžizglītību, kā arī nodarbinātības iespēju uzlabošanu, jo īpaši neaizsargātām iedzīvotāju grupām. Jau ir uzbūvētas 11 skolu ēkas (skatīt informāciju par projektiem). DP mērķis ir atbalstīt 138 sociālos uzņēmumus un uzlabot veselības aprūpes pakalpojumus vēl 27 000 vietējo iedzīvotāju.

Rietumgrieķija jau ir pieredzējusi ES palīdzības sniegtos ieguvumus. Eiropas Reģionālās attīstības fonds ir palīdzējis pārbūvēt *Agios Andreas* slimnīcu Patrā, kas cieta zemestrīcē 2008. gadā (skatīt informāciju par projektiem). Nobeigumam tuvojas būtisks ceļu infrastruktūras projekts, kas savieno Patru un Korintu un ir ārkārtīgi svarīgs reģiona ekonomikas attīstībai. ERAF līdzfinansēja arī *Rio-Antirio* tiltu, kas savieno Peloponēsas pussalu ar Grieķijas kontinentālo daļu. Tas ir pasaulē garākais vanšu tilts, kura laidums pilnībā balstās uz vantīm, un tiek uzskatīts par inženiertehnikas triumfu. ■

^ Patras pilsētas ainava

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

Rietumgrieķijas reģions:

<http://www.westerngreece.gr/en/index.php>

Rietumgrieķijas DP:

<http://europa.eu/!PJ74uC>

Adrijas–Jonijas teritoriālā sadarbība:

<http://europa.eu/!Mn97gw>

Rietumgrieķija lūkojas gaišākā nākotnē

Apostoloss Katsifarass (Apostolos Katsifaras), Rietumgrieķijas reģiona gubernators, skaidro kohēzijas politikas lielo nozīmi izaugsmes un darbvietu radīšanā un iedzīvotāju dzīves uzlabošanā šajos Grieķijas ekonomikā un sabiedrībai grūtajos laikos.

Kā kohēzijas politika var palīdzēt panākt Rietumgrieķijas ekonomisko attīstību un kādas, pēc jūsu domām, ir prioritārās jomas?

Kohēzijas politika un Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi) ir svarīgi faktori investīciju veicināšanai ES, un tie ir pamata instrumenti mūsu ceļā uz Eiropas integrāciju, lai Savienībā būtu arvien mazāk nevienlīdzības.

Rietumgrieķija ir viens no ES vismazāk attīstītajiem reģioniem, kuru smagi ietekmēja un joprojām ietekmē krīze valstī, kurā toni nosaka ekonomikas racionalizācijas programmas, nepastāv publiskie ieguldījumi un ir vāja finanšu sistēma un uzņēmumi, un kuras ekonomika ir ilgstošā recesijā. Papildus tam problēmas rada pastāvīgi augošs bezdarbs, jaunieši lavīnveidā aizplūst uz citām valstīm, ienākumi tiek pastāvīgi samazināti, draudīgi pieaug akūta nabadzība un sociālā valsts sabruk.

Tāpēc kohēzijas politika ir galvenais mūsu rīcībā esošais līdzeklis, lai īstenotu būtiskus projektus un pasākumus sabiedrībā un ekonomikā. Tā ir motivējošais spēks, kas virza mūsu reģiona ekonomiskā un sociālā modeļa restrukturizāciju, kur konkurētspēja un izaugsme papildina viena otru un iet roku rokā ar sociālo taisnīgumu un kohēziju. Mēs novirzām vērtīgos kohēzijas politikas sniegtos resursus, lai radītu izaugsmi un darbvietas, uzlabotu iedzīvotāju ikdienas dzīvi, aizsargātu un saglabātu dabisko vidi, cīnītos pret klimata pārmaiņām un enerģētisko atkarību, uzlabotu mūsu infrastruktūru, kā arī radītu aizsardzības mehānismu mūsu iedzīvotāju aizsardzībai pret krīzes sekām un nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanai.

Būtiska izmaiņa kohēzijas politikas īstenošanā ir tas, ka katrs reģions pats pārvalda savu programmu. Kā jūsu reģions tiek galā ar šo izaicinājumu?

Tas, ka reģioni pārvalda programmas, nodrošina, ka daudznazaru un šķērsfinansētu darbību stratēģiskā plānošana un īstenošana notiek reģionu līmenī, ņemot vērā katra reģiona priekšrocības un vājās puses.

Zinot, ka mēs būsim atbildīgi par reģionālo programmu jaunajā 2014.–2020. gada plānošanas programmā, mēs laicīgi veicām stratēģisku un uzņēmējdarbības plānošanu, izmantojot procedūras, kuru pamatā ir plaša vienošanās ar sabiedrību, un nodrošinājām, ka programma tika pielāgota mūsu reģiona sociālajai un ekonomiskajai realitātei.

Tāpēc mēs esam labi sagatavojušies pašreizējam plānošanas periodam. Tomēr jāatzīst, ka esam spēruši tikai pirmo soli. Decentralizācija ir jāpaplašina. Grieķijas 13 reģioni ir tuvāk vietējām aģentūrām (ar kurām mums ir lieliskas attiecības, kas balstās uz sadarbību un uzticēšanos), tāpēc vajadzības tiek ņemtas vērā ātrāk un tiek sasniegti labāki rezultāti. Tāpēc jau pirmajā programmas gadā mūsu līdzekļu apguves rādītāji ir augstāki nekā attiecīgie valsts līmeņa rādītāji.

Grieķijas iestādes ir pabeigušas pētniecības un inovācijas lietpratīgās specializācijas stratēģiju. Kādi ir galvenie mērķi Rietumgrieķijai?

Pētniecība un inovācija, un mūsu reģiona ekonomiskā modeļa pārorientēšana uz nozarēm un produktiem ar lielāku pievienoto vērtību ir mums ļoti svarīga ekonomikas atveseļošanai un ilgtspējīgu darbvietu radīšanai. Mums ir ļoti spēcīga vide zināšanu un inovācijas radīšanai, tostarp Patras Universitāte, Rietumgrieķijas Tehnoloģiju izglītības institūts, pētniecības iestādes, Patras Zinātnes parks, *Corallia* inovāciju centrs un augsti specializēti uzņēmumi.

Lietpratīgās specializācijas stratēģija mums kalpo kā rīks, lai sasaistītu šo vidi ar mūsu reģiona ekonomisko sistēmu. Mēs sākam no nulles un īstenojot sistemātisku augšupēju procesu, kas prasīja divarpus gadus ilgas savstarpējas sarunas ar visām reģiona institucionālajām struktūrām, nonācām pie šādām trim prioritārajām nozarēm:

- primārais sektors ar uzsvāru uz lauksaimniecības un pārtikas produktiem un pakalpojumiem;
- kultūra un tūrisms ar uzsvāru uz reģiona lielo potenciālu un labām izaugsmes perspektīvām;
- mikroelektronika un materiāli.

Kādus rezultātus jūs sagaidāt 2014.–2020. gada perioda beigās? Kādu pieredzi esat guvuši no iepriekšējā plānošanas perioda?

Pieredze rāda, ka reģioni var īstenot kohēzijas politiku efektīvāk, ātrāk un tuvāk vietējām kopienām. Pašreizējā plānošanas periodā mēs īstenojam paši savu plānu. Tas radās sadarbībā ar sabiedrību un darbojas, ņemot vērā faktiskās problēmas, ar kurām saskaras mūsu reģions.

Mūsu mērķis ir jauns ekonomiskais modelis, kas orientēts uz sabiedrības un cilvēku vajadzībām, izmanto mūsu reģiona priekšrocības, liek uzsvāru uz primāro sektoru, tūrisma, atklātību, uzņēmējdarbību, inovāciju un ilgtspējību, koncentrējas uz atbalstu vājākajiem, mazina nabadzību un novērš sociālo nevienlīdzību.

Mūsu pieredze programmas pārvaldībā ļauj mums to labāk plānot, ātrāk īstenot un efektīvāk pārvaldīt. Tomēr jāatzīst, ka procesu joprojām traucē pārmērīga birokrātija, kas ir jāvienkāršo. Mērķis ir nodrošināt, ka projektu un darbību rezultāti nonāk pie iedzīvotājiem pārredzamā veidā.

Tāpat svarīgi ir tas, ka ir sākušās diskusijas par labāku kohēzijas politiku pēc 2020. gada.

Neatkāpjoties no fundamentālā solidaritātes principa un paliekot lojāliem izaugsmes mērķim, mēs varam kalt plānus nākotnei.

Rietumgrieķija ir viens no reģioniem Adrijas un Jonijas jūras reģiona makroreģionālajā stratēģijā. Ko jūs sagaidāt šajā jomā?

Mūsdienu savienotajā un globalizētajā pasaulē, kurā mēs dzīvojam, pilsētu un reģionu savstarpējā atkarība vairs neaprobežojas tikai ar valsts līmeni, bet turpinās arī starptautiskā līmenī ar mērķi izmantot kopīgas iespējas un risināt kopīgas problēmas. Adrijas un Jonijas jūras reģions saskaras ar daudzām problēmām, piemēram, smagu sociālo un ekonomisko nevienlīdzību, tīklu trūkumu, neilgtspējīgu zvejniecību, vides apdraudējumiem, klimata pārmaiņu ietekmi, bēgļu krīzi u. c.

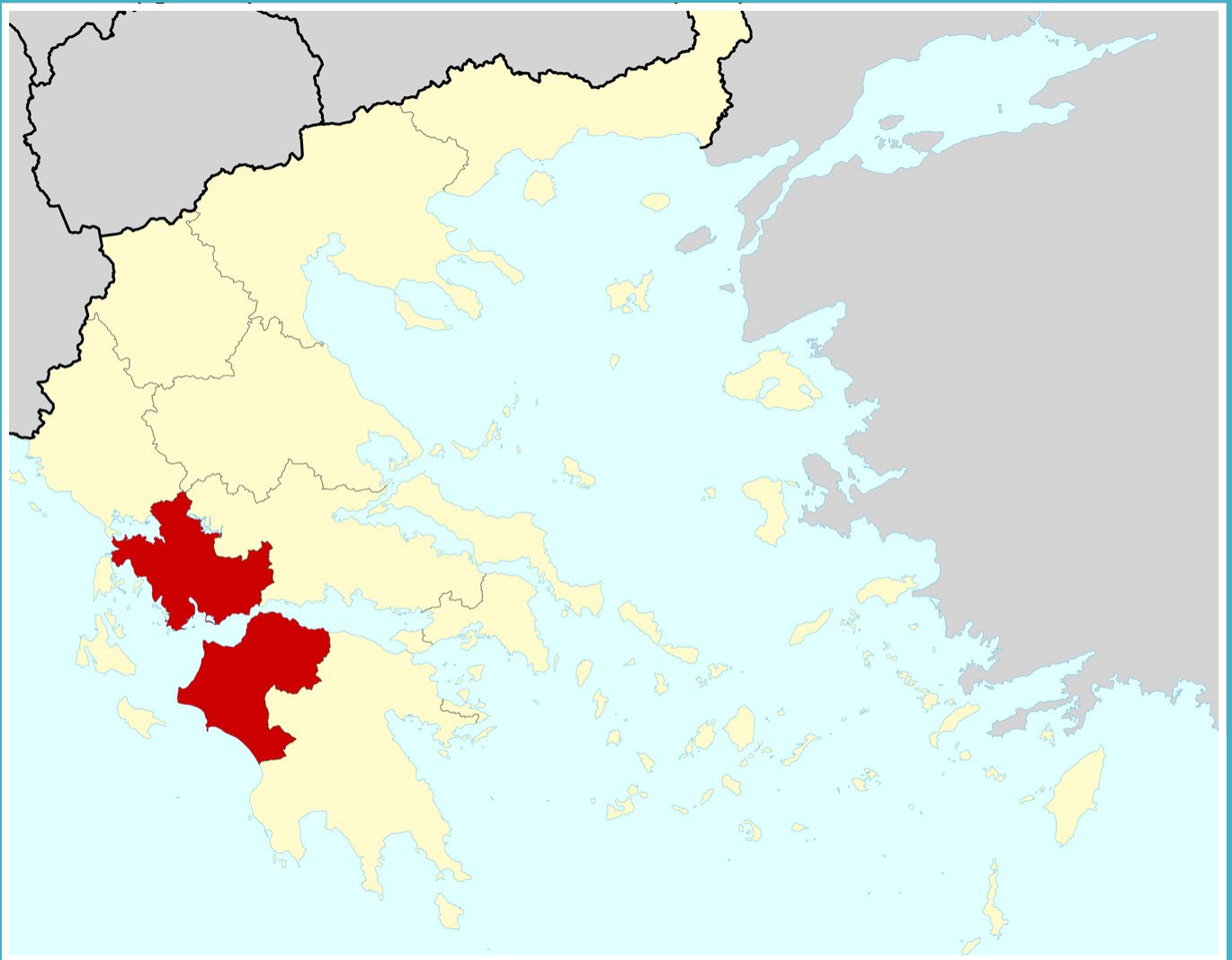
No otras puses, tam ir milzīgs vēl neapgūts potenciāls, kas piedāvā daudzsološas iespējas, piemēram, zilā ekonomika, potenciāls uzlabot sauszemes un jūras savienojumus un multimedālos pārvadājumus, reģiona izcili skaistā daba un bagātais kultūras, vēstures un arheoloģijas mantojums u. c.

EUSAIR nodrošina makroreģionā ietilpstošo valstu reģioniem izcilu iespēju pāršķirt jaunu lappusi attiecībā uz pagātnes finansilāļām un politiskajām problēmām un sadarbojoties sasniegt labklājību un ilgtspējīgu izaugsmi. Kopš 2011. gada mēs esam ticējuši šai perspektīvai, esam ieguldījuši darbu tās īstenošanā, jo īpaši izmantojot Eiropas organizācijas (Eiropas Reģionu komiteju) un tīklus (PPRK), kuros mēs piedalāmies, un esam piedalījušies *EUSAIR* padomē un vadījuši Eiropas Reģionu komitejas Adrijas–Jonijas starpreģionu grupas darbu. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

Rietumgrieķijas reģions:

<http://www.westerngreece.gr/en/index.php>

Iedzīvotāji: platība: 11 336 kvadrātkilometri; iedzīvotāju skaits saskaņā ar 2011. gada tautas skaitīšanas datiem: 679 796, kas veido aptuveni 6,3% no valsts iedzīvotāju skaita.

Pētniecības iespējas: reģionā ir divas universitātes, viens tehnoloģiju institūts un piecas pētniecības, attīstības un inovācijas iestādes.

Darba tirgus: nodarbinātību reģiona trīs prefektūrās var iedalīt trīs pamata darba tirgus sektoros: Etolija un Akarnanija — zvejniecība, akvakultūra un augkopība; Ahaja — alkoholisko dzērienu ražošana, augkopība un transports; Ileja — dārzkopība un tūrisms.

Stiprās puses: nozīmīgs primārais sektors, pievilcīgs centrs pētniecībai saistībā ar lauksaimniecības tehnoloģijām, ķīmiju un materiāliem, nanotehnoloģijām, vides tehnoloģijām un degvielām, ar specializāciju lauksaimniecībā, akvakultūrā, alkoholisko dzērienu ražošanā, tūrismā un transportā; ieguldījumi mikroelektronikā un uzņēmumu izvietojuma un biznesa inkubatoru projektos.

LIETPRATĪGA SPECIALIZĀCIJA (RIS3)

Lietpratīga specializācija nozīmē noteikt Rietumgrieķijas reģiona unikālās īpašības un vērtības, izcelt tā salīdzinošās konkurences priekšrocības un koncentrēt vietējo ieinteresēto personu darbību un resursus ap nākotnes redzējumu, kas apzīmēts ar vārdu “aristeia” (izcilība).

Rietumgrieķijas RIS3 trīs vertikālie prioritārie sektori, kas raksturo reģiona attīstības profilu, ir šādi:

- > primārais sektors lauksaimniecības un pārtikas produktu jomā;
- > kultūra un tūrisms;
- > mikroelektronika un materiāli.

RIETUMGRIEĶIJA REĢIONĀLĀ KONTEKSTĀ

Rietumgrieķija atrodas Adrijas un Jonijas jūras reģiona pašā centrā. Šim makroreģionam paredzētā ES programma apvieno Horvātiju, Grieķiju, Slovēniju un vairākus Itālijas reģionus ar mērķi veicināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju un sadarbību un izmantot bagātās dabas, kultūras un cilvēkresursus valstīs ap abām jūrām.

Programma atbalsta ES stratēģiju Adrijas un Jonijas jūras reģionam (*EUSAIR*), kas tika uzsākta 2014. gadā un savieno četras ES dalībvalstis ar to kaimiņvalstīm — Albāniju, Bosniju un Hercegovinu, Melnkalni un Serbiju —, kas visas vēlas pievienoties Savienībai.

<http://europa.eu/!yb66Bk>

REGION OF WESTERN GREECE

full of contrast!

^ Slavenais **Patras karnevāls** ilgst divus mēnešus un ietver dejas, parādes, apslēpto dārgumu meklēšanu, bērnu karnevālu un desmitiem citu atrakciju. Tas sasniedz kulmināciju sestdienas vakara karnevāla grupu parādē, svētdienas platformu un grupu parādē un noslēdzas ar karnevāla karaļa rituālu sadedzināšanu Patras ostā.

√ Vadošās iestādes darbinieki, kas atbild par 2014.–2020. gada Rietumgrieķijas darbības programmas īstenošanu.

BIBLIOTĒKA UZLABO REĢIONA KULTŪRAS UN VIDES ASPEKTUS

Gastunes pilsētas centrā esošā publiskā bibliotēka Pinjas pašvaldībā apkalpo visus pašvaldības iedzīvotājus un veicina plašāka reģiona kultūras attīstību. Ēkai ir divi stāvi un pagrabs. Apakšstāvā atrodas bibliotēka, lasītava un biroji, bet augšstāvā ir daudzfunkcionāla telpa un biroji.

Celtne ir interesanta no arhitektūras viedokļa un ir labi integrēta apkārtējā dzīvojamajā apbūvē. Pateicoties Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumam, bibliotēka tagad ir videi draudzīga un palīdz taupīt enerģiju reģionā, pateicoties optimālai enerģijas pārvaldībai.

“PANAGIA ELEOUSA” DARBSEMINĀRS IR OTRĀS MĀJAS

“Panagia Eleousa” darbsemināra vadītāja Dionīsija Samanta-Psaraki (*Dionysia Samanta-Psaraki*): *“Vecāki, kuriem ir bērni ar intelektuālās attīstības traucējumiem, visvairāk uztraucas par to, kas notiks ar bērniem pēc vecāku nāves”.*

ERAF finansēta iniciatīva “Atbalstītas dzīves māja” ļauj cilvēkiem ar intelektuālu un saistītu invaliditāti, jo īpaši tiem, kuriem trūkst vecāku aprūpes, visu dzīvi nodzīvot dzīvesvietā, kas nodrošina ģimenes tipa vidi, sociālo iekļaušanu un pieņemšanu.

Šī pieeja, kas palīdz izvairīties no marginalizācijas vai ievietošanas aprūpes iestādēs, ir balstīta uz katras personas pamattiesībām uz cieņas pilnu, atbalstītu dzīvi, kas personām sniedz iespējas attīstīt savas prasmes un spējas, lai tās varētu dzīvot pēc iespējas neatkarīgi un aktīvi sociālā un fiziskā vidē.”

PLEVRONĀ REDZĒT NOZĪMĒ TICĒT

Plevronas arheoloģijas piemineklis ir viens no vislabāk saglabātajiem Etolijas antīko pilsētu pieminekļiem no klasiskā un helēnistiskā perioda. Liela daļa senpilsētas nocietinājumu un dzīvojamās apbūves tīkla ir saglabājusies lieliskā stāvoklī. Arī centieni sienu daļējā atjaunošanā šajā nesen atklātajā arheoloģijas pieminekļī ir palīdzējuši padarīt redzamāku senpilsētas ūdens apgādes infrastruktūru.

Pieminekļa aizsardzības darbus līdzfinansēja ERAF, tādējādi palīdzot saglabāt Grieķijas kultūras mantojumu.

PIRGAS 1. PAMATSKOLA

Izglītība ir labi strukturētas sabiedrības veidošanas stūrakmens. Šī iemesla dēļ Rietumgrieķijas reģions par prioritāti ir noteicis funkcionālo ēku būvniecību, lai nodrošinātu skolēniem piemērotu mācību vidi un palīdzētu viņiem viegli pielāgoties izglītības sistēmai.

ERAF/ESF 2007.–2013. gada perioda darbības programmu ietvaros tika pabeigtas 20 skolas, un nākamajam 2014.–2020. gada plānošanas periodam jau ir ielānotas 11 skolu ēkas.

KATAKOLAS OSTA ĪSTENO UZLABOJUMUS

Katakolas osta, kas atrodas pie zemesraga, no kura paveras skats uz Jonijas jūru, ir ļoti svarīga kruīza kuģiem, kas tur piestāj, lai pasažieri varētu apmeklēt senās Olimpijas arheoloģisko ansambli.

ERAF finansēti uzlabojumi nodrošinās labākus apstākļus piestātnēs, lielāku drošību un ērtības pasažieriem un palielinās ostas spēju uzņemt lielākus kuģus. Papildus tam tiks uzlabota ceļu satiksmes drošība un gājēju drošība, pārbūvējot apkārtējo teritoriju un publisko telpu.

PATRAS SLIMNĪCAS ATJAUNOŠANA

Veselības aprūpes nozare ir ļoti svarīga reģiona iedzīvotāju labklājībai un dzīves kvalitātei. *Agios Andreas* slimnīca Patras pilsētā smagi cieta zemestrīcē 2008. gadā, un tai bija vajadzīgs ievērojams remonts. Ar ERAF atbalstu slimnīcas centrālā ēka tiek aprīkota ar jaunu medicīnisko un pacientu palātu aprīkojumu. Projektu bija paredzēts pabeigt 2016. gada beigās.

PHOSIL PARĀDA ENERĢIJU UN IZMAKSAS TAUPOŠU RISINĀJUMU SAULES FOTOELEMENTU JOMĀ

Organizācijas no trim valstīm — Francijas, Spānijas un Grieķijas — sadarbojas programmā ar mērķi izstrādāt jaunu un elastīgu metodi saules fotoelementu moduļu izgatavošanai. Rietumgrieķiju projektā pārstāv Tehnoloģiju un pētniecības institūts / Ķīmijas inženierzinātņu institūts (projekta koordinators) un uzņēmums *ADVENT*. Šī radikālā risinājuma pamatā ir elastīgs fotoelements, kas viegli pielāgojams dažādiem pielietojumiem, un lāzerapstrādes tehnoloģija, ar ko paredzēts aizstāt mehānisku griešanu ražošanas procesā.

ERAF atbalstītā pētniecības projekta mērķis ir divējāds: atklāt alternatīvu izgatavošanas metodi — plānu silīcija plēvi ar organisku substrātu un tradicionālo ITO elektrodu aizstāšanu ar grafēnu — un atrisināt silikona izejvielas pārlietu lielu patēriņu, samazināt fotoelementu izgatavošanas izmaksas un ierobežot atkritumu rašanos.

✓ Grafēna izpēte un klasificēšana, izmantojot Ramana spektroskopijas metodi.

REGION OF WESTERN GREECE

full of contrast!

Racionalizēta novērtēšana sekmē lielus Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD projektus

ES kohēzijas politika finansē lielus projektus, atbalstot Eiropas Investīciju plānu, lai mobilizētu finansējumu, atbalstītu ieguldījumus reālajā ekonomikā un radītu ieguldījumiem labvēlīgu vidi. Jaunā, ātrākā sistēma ir gatava jauniem lieliem dalībvalstu projektiem.

Lieli ES līdzfinansēti infrastruktūras projekti, kas ietver, piemēram, starpreģionu transporta savienojumu būvniecību vai Eiropas atjaunojamo resursu enerģijas ražošanas kapacitātes palielināšanu, būtiski ietekmē Eiropas ekonomisko attīstību un uzlabo iedzīvotāju dzīvi. Racionalizēta novērtēšanas un apstiprināšanas procedūra papildus veicina šo svarīgo ieguldījumu iniciatīvu efektivitāti, nodrošinot, ka finansējums ir pieejams tur, kur tas visvairāk vajadzīgs un kur tas dod vislielāko ietekmi visīsākajā laikā.

2014.–2020. gada finansēšanas periodam attiecībā uz lieliem projektiem šī jaunā pieeja izmanto *JASPERS* (Kopēja palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos) zināšanas, ko sniedz šī tehniskās palīdzības partnerība starp Reģionālās politikas

un pilsētpolitikas ĢD, Eiropas Investīciju banku un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku.

JASPERS izmanto ekspertus, kuri lielākoties strādā reģionālos birojos atbalsta saņēmēju tuvumā, lai nodrošinātu, ka lielos projektus sagatavo atbilstoši to vajadzībām un visefektīvākajā veidā.

Koncentrējoties uz Eiropas iedzīvotāju, uzņēmumu, valstu un reģionu sasaistes uzlabošanu, lieli projekti ietver lielapjoma infrastruktūras ieguldījumus no Kohēzijas fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda tādās jomās kā transports, vide, izglītība, enerģētika, pētniecība un attīstība.

Reģionālās politikas komisāre Korina Krecu stāsta: "Lielie projekti ir uzskatāmi par kohēzijas politikas darbības "vēstniekiem" visā Eiropā, un es vienmēr pievērsu tiem īpašu uzmanību. Tie perfekti demonstrē pozitīvo un taustāmo ietekmi, ko kohēzijas politika var dot uz vietas; šie projekti neapšaubāmi uzlabo cilvēku ikdienas dzīves kvalitāti un palīdz veicināt vietējo ekonomiku."

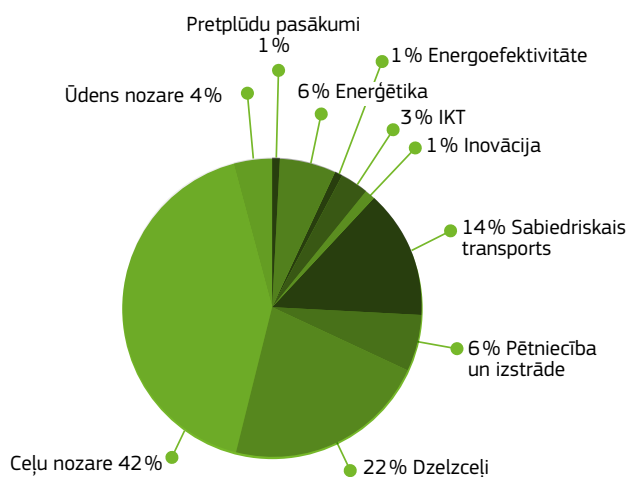
Paātrināta novērtēšana

Pašreizējā finansēšanas periodā, pateicoties jaunākajām racionalizētajām novērtēšanas metodēm, jau ir apstiprināti 54 lieli projekti (2017. gada marta vidū). Vidējais apstiprināšanai nepieciešamais laiks bija mazāks par 100 kalendārajām dienām, kas ir ievērojams uzlabojums, salīdzinot ar 224 dienām 2007.–2013. gada periodā.

Novērtēšanas process ir pārstrukturēts, lai izvairītos no nevajadzīgas kavēšanās un nodrošinātu pēc iespējas ātrāku projektu sagatavošanu, apstiprināšanu un finansēšanu. 2016. gada martā REGIO ĢD tika izveidota jauna Pabeigšanas un lielo projektu nodaļa, kurā ir centralizēta lielo projektu novērtēšana, lai uzlabotu konsekvenci un paātrinātu Komisijas īstenoto apstiprināšanas procesu.

Kaut arī apstiprināšanas laiks ir ievērojami saīsinājies, dalībvalstīm ir jāpieliek lielākas pūles, sagatavojot lielos projektus iesniegšanai Komisijā. No darbības programmās (DP) plāno-

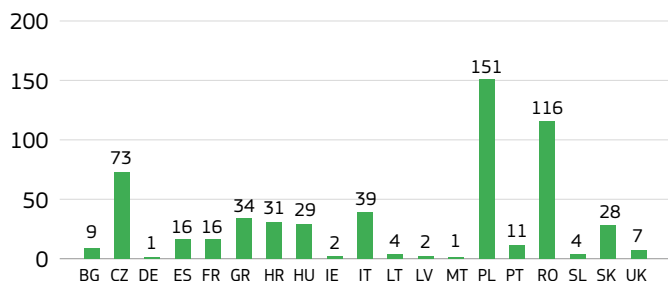
IESNIEGTO LIELO PROJEKTU SADALĪJUMS PA NOZARĒM LĪDZ 2016. GADA BEIGĀM

(avots: SFC2014 dati)

tajiem 584 lielajiem projektiem līdz 2016. gada beigām bija iesniegti tikai 76 projekti (skatīt diagrammu zemāk).

DP IEKĻAUTO LIELO PROJEKTU SKAITS DALĪBVALSTĪS, 2017. G. JANVĀRIS

(Avots: SFC 2014)

2014.–2020. gada plānošanas periodam *JASPERS* ir uzticēts uzdevums novērtēt projektus Komisijas uzdevumā. Šī funkcija ir papildus lielo projektu izstrādei, tehnisko un administratīvo spēju uzlabošanai valstu pārvaldes iestādēs un neatkarīgu projektu novērtējumu veikšanai dalībvalstu vajadzībām.

JASPERS vairāk nekā 120 darbiniekiem ir ievērojamas zināšanas, spējas un pieredze, jo tie lielākoties ir speciālisti savās jomās un var konsultēt vietējās iestādes, pārbaudīt projektu atbilstību noteikumiem un paātrināt projektu sagatavošanu.

JASPERS arī sniedz atbalstu Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta finansētiem projektiem, galvenokārt dzelzceļu un autoceļu jomā, un Eiropas Investīciju konsultāciju centram, kas palīdz izskatīt un apstrādāt palīdzības pieteikumus.

Informācijas izplatīšana

JASPERS mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm sagatavot kvalitatīvus projektus, kas ir tiesīgi saņemt ES fondu atbalstu, jo īpaši iniciatīvas, kas rada multiplikatora efektu, izplatot paraugpraksi un sniedzot paraugus, ko saņēmējvalstis var atdarināt. Pieredze rāda, ka *JASPERS* sniegtā pievienotā vērtība parasti ir lielāka tad, ja iesaistīšanās projektos notiek pēc iespējas agrākā stadijā, piemēram, iespēju analizēšanas stadijā. Papildus ieguldījumam atsevišķos projektos *JASPERS* sniedz palīdzību saistībā ar nozaru stratēģijām un metodiskajiem norādījumiem, lai uzlabotu projektu atlasu un izstrādi.

Visbeidzot, pateicoties tās daudzpusīgo ekspertu grupai, *JASPERS* spēj labi sniegt padomus par starpnozaru projektiem,

piemēram, projektiem, kas definēti Pilsētprogrammas gudrām un ilgtspējīgām pilsētām kontekstā.

Projektu atlasu un apstiprināšanu vēl vairāk paātrina un veicina atjauninātas izmaksu un ieguvumu analīzes procedūras. Tajās ir jāiekļauj ziņas par izskatītajām alternatīvām, informācija par projekta finanšu rentabilitāti un ilgtspējību, kā arī analīze par projekta pieprasījumu, risku un ekonomisko dzīvotspēju, ieskaitot paredzamo ietekmi uz attiecīgā reģiona attīstību vai pārveidi.

Jaunākās procedūras ir aprakstītas ar *JASPERS* ekspertu līdzdalību sagatavotajā leguldījumu projektu izmaksu un ieguvumu analīzes rokasgrāmatā kohēzijas politikai 2014.–2020. gada periodā: <http://europa.eu/!Pt93uP>.

JASPERS koncentrējas uz lielākiem projektiem, kuru kopējās attiecināmās izmaksas pārsniedz EUR 75 miljonus attiecībā uz transporta un enerģētikas projektiem un EUR 50 miljonus attiecībā uz citu nozaru projektiem. Tomēr iniciatīva var sniegt palīdzību projektiem, kas ir mazāki par šīm izmaksu robežvērtībām, mazāku valstu gadījumā vai tad, ja projekti kalpo kā izmēģinājuma pasākumi paraugprakses ieviešanai.

Jaunas vadlīnijas

Saskaņā ar jauno, racionalizēto pieeju, iesniedzot lielu projektu Komisijai, dalībvalstis var izvēlēties vienu no divām procedūrām:

- paziņot Komisijai pēc tam, kad projektu ir pozitīvi novērtējuši neatkarīgi eksperti, piemēram, *JASPERS* eksperti, uz kā pamata iestāde veic vienkāršotu kvalitātes pārbaudi;
- iesniegt projektu tieši Komisijai, kas to novērtē, lai noteiktu, vai pieprasītais finanšu ieguldījums ir pamatots.

Projektu laicīga īstenošana vienmēr ir bijusi būtiska. Tāpēc Komisijas apstiprinājums ir ar nosacījumu, ka darbs sākas trīs gadu laikā pēc projekta apstiprināšanas.

Lai nodrošinātu, ka lielajiem projektiem ir ilgtermiņa un plašāka ietekme, tie ir ciešāk jāsaista ar lietpratīgām valsts attīstības stratēģijām un dalībvalstu darbības programmām. Lielo projektu saraksts tagad ir jāiekļauj visās DP, atspoguļojot reālu projektu plūsmu. DP uzraudzības komitejas var grozīt šo sarakstu, lai elastīgi veiktu precizējumus, vienlaikus saglabājot katra projekta stratēģisko uzsvāru.

SVARĪGĀKĀS IZMAIŅAS LIELAJOS PROJEKTOS, 2014.–2020. G.

- › Obligāts lielo projektu saraksts DP;
- › Lielāka neatkarīgu ekspertu loma (*JASPERS*);
- › Mazāk lielo projektu: robežvērtības ir augstākas un balstītas uz kopējām attiecināmajām izmaksām;
- › Lielāks uzsvars uz lielo projektu īstenošanu — visiem lēmumiem ir nosacījumi;
- › Atjaunināta izmaksu un ieguvumu analīzes rokasgrāmata;
- › Vienkāršoti noteikumi dotāciju aprēķināšanai;
- › Izdevumu apstiprināšana ir iespējama tikai tad, kad projekts ir iesniegts Komisijai;
- › Netiek finansēti pabeigti projekti.

Daudzās nozarēs, piemēram, transportā, lieli projekti ir cieši jāsaista ar stratēģisku pieeju nozaru ieguldījumiem, piemēram, visaptveroša transporta ģenerālplāna esamību. Papildus tam projektos jāiekļauj ietekmes uz vidi analīze, jo īpaši izvērtējums par jebkādu potenciālu ietekmi uz jutīgām zonām, kas ietilpst *Natura 2000* tīklā, un saskaņā ar ES direktīvām aizsargātām teritorijām, kas nozīmīgas no ekosistēmu un vides viedokļa. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/projects/major/

Polija maksimāli izmanto ES finansējumu lielajiem projektiem

Jaroslavs Orlinskis (*Jarostaw Orliński*), Polijas Ekonomikas attīstības ministrijas Infrastruktūras programmu departamenta direktors, stāsta *Panorama*, kā ieguldījumi Polijā rada būtisku ietekmi.

Polija ir saņēmusi nozīmīgu ES finansējumu lielajiem projektiem transporta, enerģētikas, kultūras, augstākās izglītības un vides nozarēs. 2007.–2013.

gada finanšu plānā Infrastruktūras un vides DP vadošā iestāde saņēma 210 EK lēmumus par lielajiem projektiem, kam piešķirtās ES dotācijas sasniedza EUR 24,3 miljardus.

Polija uzbūvēja, paplašināja un modernizēja notekūdeņu attīrīšanas ietaises, uzla-

boja transporta pieejamību un starpreģionu savienojumus, attīstot autoceļu un gaisa transporta *TEN-T* tīklu un uzlabojot transporta savienojumus starp Austrumpolijas lielākajām pilsētām un citām valsts daļām. Mēs uzlabojām satiksmes drošību uz ceļiem, modernizējot infrastruktūru un nodrošinot labāku drošības aprikojumu.

Tāpat tika uzbūvēti un modernizēti jūras un upju kuģu ceļi un tika paplašināta esošā iekšzemes ūdensceļu infrastruktūra.

Tika uzlabota enerģijas piegādes drošība, kas ir viens no prioritārajiem mērķiem ES un valsts līmenī, paplašinot tādu enerģētikas infrastruktūru kā gāzes

cauruļvadi, elektrotīkli, pazemes gāzes krātuves un uzbūvējot sašķidrinātas dabasgāzes (*LNG*) termināli Svinoujscē. Tāpat tika veikti ieguldījumi, lai uzlabotu enerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem.

Polija ieguldīja kultūras nozarē, īstenojot projektus, lai aizsargātu un restaurētu reģionālas nozīmes pieminekļus, ieskaitot *UNESCO* Pasaules mantojuma sarakstā esošus pieminekļus.

Tika attīstīti moderni akadēmiskie centri, galvenokārt, lai apmācītu speciālistus jaunu tehnoloģiju lietošanā. Tāpat tika atbalstīti būtiski ieguldījumi augstākās izglītības infrastruktūrā, galvenokārt zinātnē un pētniecībā un izstrādē.

Polija ir līdere

2014.–2020. gada periodā Polija kā lielākā kohēzijas fonda atbalsta saņēmēja ir saņēmusi EUR 82,5 miljardus, lai atbalstītu attīstību jomās, kas veicina ekonomikas izaugsmi un nodarbinātību. Šie līdzekļi tiks ieguldīti galvenokārt, lai attīstītu transporta un vides infrastruktūru, inovāciju un ekonomikas konkurētspēju, samazinātu nelīdzsvarotību starp dažādām valsts daļām, kā arī veidotu

iedzīvotājiem draudzīgu un efektīvu funkcionējošu valsti. Šie mērķi tiks īstenoti 22 programmās, no kurām sešas ir valsts un 16 — reģionālas programmas.

Polijas lielākā DP "Infrastruktūra un vide 2014.–2020. gadā" ar finansējumu EUR 27,4 miljardu apmērā atbalstīs *TEN-T* ceļu tīklu attīstību, multimodālos un dzelzceļa pārvadājumus, ceļu infrastruktūru, zema emisiju līmeņa sabiedrisko transportu pilsētās, vides aizsardzību, tostarp pielāgošanas klimata pārmaiņām, ieguldījumus zema emisiju līmeņa ekonomikā, t. i., energoefektivitātē un atjaunojamajos energoresursos, un energoapgādes drošības uzlabošanu. ES finansējumu arī izmantos, lai aizsargātu kultūras mantojumu, attīstītu kultūras resursus un stiprinātu stratēģisko veselības aprūpes infrastruktūru.

2014.–2020. gada plānošanas periodā Polija ir līdere ES dalībvalstu vidū Komisijai iesniegto lielo projektu skaita ziņā — jau ir iesniegti 42 projekti, kuros ES dotācijas kopumā sasniedz EUR 5,8 miljardus. No tiem EK jau ir apstiprinājusi 31 projektu. Pieredze un paraugprakse no iepriekšējā finansēšanas perioda ir pozitīvi ietekmējusi pašreizējo projektu sagatavošanu, un ļoti svarīga ir bijusi arī *JASPERS* kolēģu palīdzība.

2016. gada 15. septembrī Ekonomikas attīstības ministrija parakstīja "Darbības vienošanos par *JASPERS* veiktu neatkarīgu lielo projektu kvalitātes novērtējumu", kam būtu jāpārbauda lielo projektu novērtēšana un apstiprināšana Komisijā. Polija jau ir iesniegusi pirmo lielo ceļu projektu no Silēzijas reģiona, lai tam tiktu veikts *JASPERS* neatkarīgais kvalitātes novērtējums.

Iepriekšējā finanšu periodā veiktie pasākumi ir ļāvuši Polijai tuvoties tās ilgtspējīgas attīstības mērķim, tomēr tas joprojām ir ļoti grūts uzdevums. 2014.–2020. gada plānošanas periodā ir ļoti svarīgi veidot zema emisiju līmeņa ekonomiku, kurā izmaksu ziņā efektīvākais risinājums emisiju samazināšanai ir esošo energoresursu efektīva izmantošana. Lielākais energoefektivitātes uzlabošanas potenciāls ir būvniecības un apkures nozarēm, kā arī transportam. Pēc gadiem ilgiem nepietiekamiem ieguldījumiem ir nepieciešams nodrošināt lielajiem uzņēmumiem iespējas ieviest enerģiju taupošas ražošanas tehnoloģijas un energovadības sistēmas.

Energoefektivitātes uzlabošana komunālajā un mājsaimniecību sektorā ir cieši saistīta ar gaisa kvalitātes standartu ieviešanu. Polijā īstenotās uzraudzības

rezultāti apstiprina, ka gaisa piesārņojums ir problēma pilsētu teritorijās.

Neskatoties uz faktu, ka Polijai ir pašaī savi energoresursi, tā nav neatkarīga energoresursu jomā. Enerģijas avotu dažādošana un enerģijas piegādes drošība, kā arī pieņemamas energoresursu cenas ir energodrošības pamatā. Tāpēc ir nepieciešams dažādot dabasgāzes avotus un gāzes un elektroenerģijas piegādes virzienus, tostarp paplašinot un modernizējot pārvades un sadales tīklus.

Horizontālais jautājums saistībā ar klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām ir ļoti svarīgs, lai sasniegtu valsts vispārējās attīstības mērķus. Galveno risku novēršana un mazināšana ir īpaši svarīga. Klimata pārmaiņu daudzo seku vidū vislielāko ietekmi uz Poliju atstās aizvien biežāki un nopietnāki plūdi. Lai sagatavotos šādiem draudiem un novērstu to sekas, ir jāīsteno pasākumi, kas ietver ieguldījumus plūdu kontroles infrastruktūrā, agrīnās brīdināšanas un draudu prognozēšanas sistēmu efektivitātes uzlabošanu un plūdu riska uzraudzības sistēmas darbības paplašināšanu. ■

PANĀKUMI, KAS SASNIEGTI, ĪSTENOJOT POLIJAS DP "INFRASTRUKTŪRA UN VIDE 2007.–2013. GADĀ":

- › uzbūvētas/paplašinātas/modernizētas 275 notekūdeņu attīrīšanas ietaises;
- › uzbūvētas vai pārbūvētas kanalizācijas sistēmas 15 051 km garumā;
- › *TEN-T* tīklā uzbūvēti 455 km automaģistrāļu;
- › *TEN-T* tīklā uzbūvēti vai pārbūvēti 680 km citu autoceļu;
- › uzbūvētas vai modernizētas dzelzceļa līnijas 583 km garumā;
- › pārbūvētas 8 lidostas, uzlabojot to drošību;
- › izmantojot atjaunojamās energoresursus, elektrocītijās papildus saražota enerģija 991,8 MW apjomā;
- › uzbūvēti jauni gāzes pārvades cauruļvadi 987 km garumā;
- › uzbūvētas elektroenerģijas pārvades līnijas 367 km garumā;
- › uzbūvēti jauni gāzes sadales cauruļvadi 1589 km garumā;
- › restaurētas un/vai atjaunotas 77 vēsturiskas ēkas;
- › 47 no jauna uzbūvētas, paplašinātas un/vai pārbūvētas kultūras iestādes (muzeji, galerijas, teātri un mūzikas iestādes);
- › 57 augstākās izglītības iestādes īstenoja visaptverošus IKT infrastruktūras risinājumus izglītībā.

MUZEJA PAPLAŠINĀŠANA VEICINA OVJEDO KULTŪRAS DZĪVI

Alfonso Palasio (*Alfonso Palacio*), *Museo de Bellas Artes de Asturias* direktors, stāsta *Panorama* par to, kā Astūrijas muzeja paplašināšana Spānijā veicināja reģiona kultūras mantojuma saglabāšanu, kā arī izglītību un apmācību.

Panorama: Jūs kļūvāt par Museo de Bellas Artes de Asturias direktoru 2013. gadā. Kādi ir bijuši nozīmīgākie sasniegumi kopš tā laika jums personīgi, muzejam un apmeklētājiem?

Alfonso Palasio: Manuprāt, šie trīs elementi ir cieši saistīti. Galvenie šajā laikā sasniegtie vadības mērķi bija muzeja paplašinājuma veidošana un atklāšana, kolekciju pārkārtošana un divu citu kompleksā ietilpstošu vēsturisku ēku atkalatvēršana. Papildus tam sistemātiska un nepārtraukta izstāžu programma šajā laika posmā ļāva muzejam ik gadu uzņemt 90000 apmeklētāju.

Tāpat ir veikti popularizēšanas pasākumi, izmantojot jaunās tehnoloģijas un sociālās plašsaziņas līdzekļus, ko muzejs ilgu laiku kavējās izmantot. Visbeidzot, brīnišķīgs, neseno no Plácido Arango Ariass (*Plácido Arango Arias*) saņemts dāvinājums ļaus muzejam pacelties jaunā pakāpē kvalitātes ziņā.

Kādi, jūsuprāt, ir muzeja spilgtākie eksponāti?

Museo de Bellas Artes de Asturias ir paveikts labs darbs gados pirms manas ierašanās, jo īpaši izveidojot nozīmīgu Spānijas mākslas kolekciju, kas pārstāv laiku no 15. gs. līdz 20. gs. To ievērojami papildināja 410 darbi no Pedro Masaveu kolekcijas. Ar muzeja paplašinājuma atklāšanu un neseno muzeja vēsturisko ēku atkalatvēršanu ir kļuvis iespējams vizualizēt un kvantitatīvi un kvalitatīvi uzlabot kolekciju izstādīšanu, kā arī palielināt skaidrojošo, zinātnisko un izglītojošo darbību skaitu.

Mēs tagad varam piedāvāt publikai ērtāku un pilnīgāku apmeklējumu, sākt sadarbību

ar jauniem partneriem un paplašināt sadarbību ar citām iestādēm, slēdzot jaunus sadarbības līgumus.

Kā tika pieņemts lēmums sākt muzeja paplašināšanas projektu un kā tika nodrošināts finansējums? Cik liela nozīme bija ES finansējumam?

Lēmumu sākt paplašināšanas projektu būtībā motivēja nepieciešamība palielināt muzeja platību, lai izstādītu vairāk mākslas darbus, kas līdz tam glabājās glabātuvē, un arī lai izveidotu jaunas glabāšanas telpas, jo iepriekšējās bija uz sabrukšanas sliekšņa.

Projektu finansēja reģiona valdība un Eiropas Reģionālās attīstības fonds, kas nodrošināja ļoti lielu daļu finansējuma, izmantojot darbības programmu "Astūrijas reģions" 2007.–2013. gada plānošanas periodam. Jāatceras, ka 2015. gadā notikusi atklāšana ir tikai pirmā fāze, jo projekts vēl turpinās, līdz būs īstenota otrā fāze.

Kādas bija attiecības ar vadošo iestādi, citiem partneriem un jo īpaši ar galveno arhitektu Pači Mangado (Patxi Mangado)? Kā tika koordinēts darbs?

zālēs un citās telpās, kas ir kļuvušas par satikšanās vietu pilsētas kultūras un izglītības dzīvē iesaistītajiem cilvēkiem. ■

Kādu iespaidu paplašināšana ir atstājusi uz apmeklētājiem un jo īpaši uz vietējo sabiedrību, piemēram, saistībā ar muzeju kā kultūras un izglītības pasākumu centru?

Ietekme ir bijusi milzīga. Jāatceras, ka 2013. gadā, kad es kļuvu par direktoru, muzejs piedzīvoja strauju apmeklētāju skaita samazināšanos — tajā laikā apmeklētāju skaits bija aptuveni 45 000. Tas ir par 15 000 apmeklētāju mazāk, nekā muzejs vidēji piesaistīja senāk tā labākajos gados. Paplašināto muzeju atklāja 2015. gada martā, un togad muzeju apmeklēja 85 000 cilvēku. Neapšaubāmi, paplašināšana līdz ar tās radīto lielāko aktivitāti kultūras un izglītības jomā bija spēcīgs stimuls, kas aktivizēja veco publiku un piesaistīja jaunus apmeklētājus. 2016. gadā mēs uzņēmām 90 000 apmeklētāju.

Attiecības bija labas un vienmēr balstījās uz sadarbību un dialogu starp dažādajām procesā iesaistītajām pusēm neatkarīgi no visdažādāko veidu grūtībām, kas bija jāpārvar projekta gaitā.

Kādi bija lielākie izaicinājumi, ar kuriem jūs saskārāties projekta mērķu sasniegšanā? Kādas nākotnē izmantojamas atziņas esat guvuši?

Viena no lielākajām problēmām radās jau pašā sākumā, kad mēs aptvērām milzīgo darba apjomu, kas bija jāpaveic ar ļoti nedaudziem darbiniekiem, kas bija un ir pieejami muzejam. Šis jautājums neapšaubāmi bija jārisina tobrīd, un faktiski tā joprojām ir problēma, jo mums vēl ir jāpieņem papildu darbinieki, ieskaitot tehniskos darbiniekus un apsargus izstāžu

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA
<http://www.museobbaa.com/>

Ziņojumā uzsvērti ES makroreģionālo stratēģiju

ŠĪS PLATFORMAS VAR PALĪDZĒT PAPLAŠINĀT STARPREĢIONU SADARBĪBU DAŽĀDĀS JOMĀS — UN TĀS IR TIKAI NESEN SĀKUŠAS DARBOTIES

Valstīm ir kopīgi jāstrādā, lai risinātu globālās problēmas, kuru ietekme sniedzas pāri robežām, piemēram, klimata pārmaiņas, ekonomikas konkurētspējas jautājumus un piesārņojumu. Saskaņā ar jaunu Komisijas ziņojumu ES makroreģionālās stratēģijas (MRS) var palīdzēt īstenot daudzu valstu risinājumus gan šim, gan citām problēmām un pastiprināt politikas koordināciju. Ziņojumā ir arī pausts viedoklis, ka MRS potenciāls vēl nebūt nav pilnībā izmantots, un norādīti veidi šī potenciāla pilnvērtīgākai izmantošanai.

MRS valstīm nodrošina sistēmu, ar kuras palīdzību stiprināt attiecības ar kaimiņvalstīm, lai koncentrētos uz visaptverošiem jautājumiem, ar kuriem tās visas saskaras. Pamatideja ir nevis radīt vēl vienu politikas vai finansējuma līmeni, bet veicināt darbības, kuras var atbalstīt ar eso-

šajām programmām un mehānismiem. Daudzām darbībām ir vajadzīgs virzītājspēks, lai tās būtu efektīvas un spētu izmantot ciešākas reģionālās koordinācijas piedāvātās priekšrocības. MRS ir atvērtas arī ārpussavienības valstīm, un tāpēc tām var būt būtiska nozīme attiecību stiprināšanā pie ES ārējām robežām. Šādā veidā MRS rada pievienoto vērtību kohēzijas politikas sadarbības aspektam.

Pirmā MRS tika sākota 2009. gadā, un tā aptver Baltijas jūras reģionu (*EUSBSR*). Kopš tā laika ir izveidotas vēl trīs MRS — Donavas reģionam (*EUSDR*) 2011. gadā, Adrijas un Jonijas jūras reģionam (*EUSAIR*) 2014. gadā un Alpu reģionam (*EUSALP*) 2015. gadā. Kopā MRS ir iesaistītas 19 ES valstis un 8 ārpussavienības valstis. Šīs stratēģijas ir saskaņotas ar plašāku ES politiku, lai uzlabotu to īstenošanu un risinātu visaptverošus jautājumus.

Rezultāti

Ziņojums atklāj, ka MRS ir radījušas lielāku interesi un uzmanību saistībā ar teritoriālo sadarbību un teritoriālo kohēziju,

< Reģionālās politikas komisāre Korina Krecu 2016. gada novembrī devās uz Zviedriju, lai piedalītos ES stratēģijas Baltijas jūras reģionam 7. stratēģijas forumā.

un to pievienoto vērtību, un jau ir sākušas pozitīvi ietekmēt situāciju uz vietas. Stratēģijas ir pastiprinājušas sadarbību noteiktās politikas jomās (piemēram, Donavas kuģojamības ģenerālpilāns un Baltijas enerģijas tirgus starpsavienojumu plāna paplašināšana), un vairākos gadījumos nodrošinājušas arī politisku stimulu. Piemēram, Baltijas reģionā tās ir palīdzējušas reģionālās nozīmes tēmas atgriezt atpakaļ politikas darba kārtībā, ieskaitot 2015. gadā pirmo reizi kopš 2008. gada notikušo augsta līmeņa sanāksmi kultūras jautājumos.

MRS ir palīdzējušas uzlabot esošos sadarbības mehānismus un stiprinājušas sadarbību starp esošajām reģionālajām struktūrām, kā arī starp iesaistītajām ES dalībvalstīm un kaimiņos esošajām ārpusvalstīs, tuvinot tās ES. Piemēram, Donavas reģionā ir pastiprināts dialogs un sadarbība ar starptautiskajām organizācijām, izveidojot Donavas finansēšanas dialogu. Ar pirmo Eiropas teritoriālās sadarbības grupu, kurā iesaistīta ārpusvalstīs valsts (Ungārija – Ukraina), un koordinācijas sistēmas izveidi, kas ļauj stratēģijā piedalīties Moldovai, ir uzlabotas reģionālās partnerības.

Stratēģijas ir arī veicinājušas jaunu tīklu izveidi reģionos vai palīdzējušas pastiprināt esošo tīklu efektivitāti (piemēram, Baltijas jūras zivsaimniecības forums), un stimulējušas jaunu makroreģionālo projektu izstrādi vai esošu projektu turpināšanu. Tāpat tās arī ir sekmējušas integrētu un starpnozaru pieeju un veicinājušas ciešāku sadarbību un koordināciju starp dažādiem dalībniekiem visos līmeņos (ES, valstu, reģionu un vietējā līmenī).

Turpmākajās sadaļās ir sniegts katras stratēģijas svarīgāko rezultātu kopsavilkums.

Labāki rezultāti, strādājot kopā

Ziņojumā ir arī izcelti vairāki jautājumi, kas četrām MRS ir jārisina, un vides aizsardzība ir šā saraksta augšgalā. Baltijas jūras, Donavas un Adrijas un Jonijas jūras reģioniem ir jāpastiprina to kopīgie centieni, lai labāk aizsargātu jūras vidi. Papildus tam daudzi reģioni varētu iegūt no uzlabotiem savienojumiem enerģētikas un transporta jomā. Adrijas un Jonijas jūras reģiona valstīm ir arī jāizstrādā politika, lai koordinētā un pragmatiskā veidā efektīvi risinātu lielo bēgļu un migrācijas krīzi.

Saistībā ar īstenošanu ziņojumā ir norādīts, ka MRS ir jāuzlabo komunikācija. Tas varētu izpausties kā palīdzība projektu partneriem atrast īstos cilvēkus īstajam darbam vai valstu koordinātoru informēšana par projektu rezultātiem. Ziņojumā ir arī norādīts, ka būtu vēlams valstu ministriju ciešāka iesaistīšanās MRS mērķu sasniegšanā un ciešākas sadarbības nodrošināšanā starp koordinācijas grupām un Eiropas strukturālo un investīciju (ESI) fondu un citu instrumentu atbalstīto programmu vadošajām iestādēm. Stratēģijām nav pašām sava īpaša budžeta, tāpēc tām ir labāk jākoordinē pieejamo finansējuma plūsmu izmantošana. Visbeidzot, lai pilnībā izmantotu stratēģiju potenciālu, ir pilnīgi jāizpēta un jāizmanto saiknes starp MRS un kohēzijas politiku.

Šis ir pirmais progresa ziņojums, kurā aplūkotas visas MRS kopā, un Komisija plāno turpmāk ik pēc diviem gadiem publicēt līdzīgus turpinājuma ziņojumus. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://europa.eu/!gG38wx>

< DiveSMART Baltic, ko izveidoja pēc Costa Concordia negadījuma 2012. gadā, cenšas sagatavot nīrējus sadarbībai visā Baltijas jūras reģionā iespējamu negadījumu gadījumā. Nodrošinot koordināciju un kopīgu izpratni par procedūrām un nīršanas kompetencēm, var izveidot pamatu saliedētām un ilgstošām meklēšanas un glābšanas operācijām Baltijas jūrā, padarot to par drošāku vietu ceļošanai, dzīvošanai un darbam.

“ Baltijas jūra mūs vieno. Tā sniedz mums izaicinājumus. [...] Mums ir jāsadarbojas kā indivīdiem un kā valstīm, lai rastu kopējus risinājumus kopējām problēmām [...]. EUSBSR piedāvā svarīgu satvaru, lai organizētu neatliekamo darbu Baltijas jūras glābšanai. Bet stratēģija nav pietiekami laba, ja tā tikai paliek uz papīra. Tā ir jāīsteno, un tam ir nepieciešami cilvēki. ”

Viņas Karaliskā Augstība Zviedrijas kronprincese Viktorija
6. EUSBSR ikgadējais forums Jūrmalā, 2015. gada 15.–16. jūnijā

EUSBSR
EU STRATEGY
FOR THE BALTIC
SEA REGION

ES STRATĒGIJA BALTIJAS JŪRAS REĢIONAM (EUSBSR)

Kopš EUSBSR sākšanas 2009. gadā no stratēģijas tiek sagaidīti arvien vērienīgāki rezultāti — tā ir pirmā šāda veida stratēģija, tāpēc tai ir pievērsta vislielākā uzmanība. Septiņus gadus ilgajā stratēģijas īstenošanas procesā ir sasniegti dažādi rezultāti. Tie cita starpā ietver šādus rezultātus: jaunu, efektīvu tīklu izveide un esošo tīklu efektivitātes uzlabošana un pilnvērtīgāka izmantošana; jaunu makroreģionam nozīmīgu projektu sākšana un iepriekšējo projektu turpināšana; daudzlīmeņu pārvaldības un starpnozaru sadarbības veicināšana.

EUSBSR ir arī palīdzējusi veidot un attīstīt politiku (piemēram, tādās jomās kā enerģētika, navigācija, vide un klimata pārmaiņas), tālāk attīstīt sinerģiju un papildināmību starp dažādiem sadarbības tīkliem reģionā, kā arī veicinājusi sadarbību un koordināciju visos līmeņos gan valstīs, gan starp tām.

PIEMĒRI

- › Pateicoties tādu projektu kā PRESTO un IWAMA (interaktīva ūdens pārvaldība) īstenošanai, uzlabojas Baltijas jūras ūdens kvalitāte un samazinās barības vielu ieplūde;
- › Tiek stimulēta uzņēmējdarbības attīstība un integrācija Baltijas jūras reģionā, pateicoties ciešākai sadarbībai starp uzņēmumiem un studentiem, ko veicina tādi projekti kā “Baltijas apmācības programma”;
- › Kuģošanas drošību un negadījumu novēršanu Baltijas jūrā uzlabo ar tādiem projektiem kā “Efektīva, droša un ilgtspējīga jūras satiksme” (EfficienSea) un tās turpinājumu EfficienSea2, kuros uzsvars ir uz infrastruktūras un pakalpojumu izstrādi un testēšanu e-navigācijas vajadzībām.

“Donava mūsdienās ir sadarbības simbols. To veicina arī Donavas stratēģija, kas savieno valstis Donavas baseinā un izveido sadarbības teritoriju vecajām dalībvalstīm, jaunajām dalībvalstīm un valstīm, kuras varētu kļūt par nākamajām Eiropas Savienības dalībvalstīm.”

Roberts Fiko (*Robert Fico*), Slovērijas premjerministrs
5. EUSDR ikgadējais forums Bratislavā, 2016. gada
3.–4. novembrī

ES STRATĒGIJA DONAVAS REĢIONAM (EUSDR)

Pirmie pieci īstenošanas gadi parādīja, ka EUSDR nes augļus. Pateicoties stratēģijai, ir sākti vairāki jauni vai tālāk attīstīti esoši svarīgi makroreģionāli projekti (piemēram, kuģojamības un klimata pārmaiņu jomā). Savedot kopā dažādās ieinteresētās personas no dažādiem līmeņiem, EUSDR ir veicinājusi sadarbības kultūras uzlabošanu un palīdzējusi izveidot daudz kultūru dialogu. Tā ir arī palīdzējusi stiprināt koordināciju un attīstīt sinerģiju starp politikas jomām un

PIEMĒRI

- › Donavas upes baseinā ir ievērojami samazināts plūdu radīto postījumu risks, īstenojot koordinētus ūdens resursu pārvaldības un riska vadības pasākumus ar tādiem projektiem kā SEERISK;
- › Pateicoties tādiem projektiem kā FAIRWAY un DARIF (Donavas upes forums), tiek likvidēti kuģojamības šķēršļi Donavā un uzlabota navigācijas drošība;
- › Tādi projekti kā “Iespēju došana jauniešiem — Eiropas savienošana” veicina kultūras dialogu un jauniešu aktīvu līdzdalību pilsoniskajā sabiedrībā Donavas reģionā.

iestādēm valsts līmenī un atbalstījusi intensīvāku tematisko sadarbību ar ārpusvalsts valstīm un starp esošajām starptautiskajām organizācijām reģionā.

ES STRATĒGIJA ADRIJAS UN JONIJAS REĢIONAM (EUSAIR)

“EUSAIR ir liela politiskā pievienotā vērtība, ko atspoguļo četru ES valstu un četru ārpusvalsts valstu piedalīšanās, tādējādi stimulējot ES kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu virzību uz Eiropu.”

Paolo Džentiloni (*Paolo Gentiloni*), Itālijas ārlietu un starptautiskās sadarbības ministrs, EUSAIR darbības uzsākšanas konferencē Briselē, 2014. gada 18. novembrī

EU Strategy for the
Adriatic and Ionian Region
EUSAIR

Kopš stratēģijas sākšanas 2014. gadā pamazām sāk veidoties *EUSAIR* aprīse. Tās neilgajā pastāvēšanas laikā darbs ir galvenokārt bijis koncentrēts uz efektīvu pārvaldības struktūru un noteikumu izveidi, lai stratēģiju varētu vadīt un virzīt uz priekšu, lai sasniegtu plānotos rezultātus. Tāpat ir noteiktas prioritārās darbības, uz kuru īstenošanu jākoncentrē sākotnējais darbs (piemēram, jūras telpiskā plānošana un jūras maģistrāļu attīstība). Zināmā mērā stratēģija jau ir sekmējusi labāku sadarbību un koordināciju starp iesaistītajām valstīm.

PIEMĒRI

- › Sadarbība ar ES valstīm konkrētos kopēju interešu jautājumos *EUSAIR* ietvaros palīdz Rietumbalkānu valstīm, kuras piedalās stratēģijā, to ES integrācijas procesā;
- › Ar mērķi panākt ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, kas nekaitē videi, ir noteikti “zaļie” un “zilie” transporta koridori, kas savieno sauszemi un jūru Adrijas un Jonijas jūras reģionā, kur jāveicina stratēģisku projektu ieviešana.

“ *Alpu reģioniem ir senas sadarbības tradīcijas, un jau pastāv virkne tiklu. Šīs stratēģijas mērķis ir pastiprināt jau esošo solidaritāti.* ”

Korina Krecu, reģionālās politikas komisāre
EUSALP darbības uzsākšanas konference Brdo,
2016. gada 25. janvārī

ES STRATĒGIJA ALPU REĢIONAM (*EUSALP*)

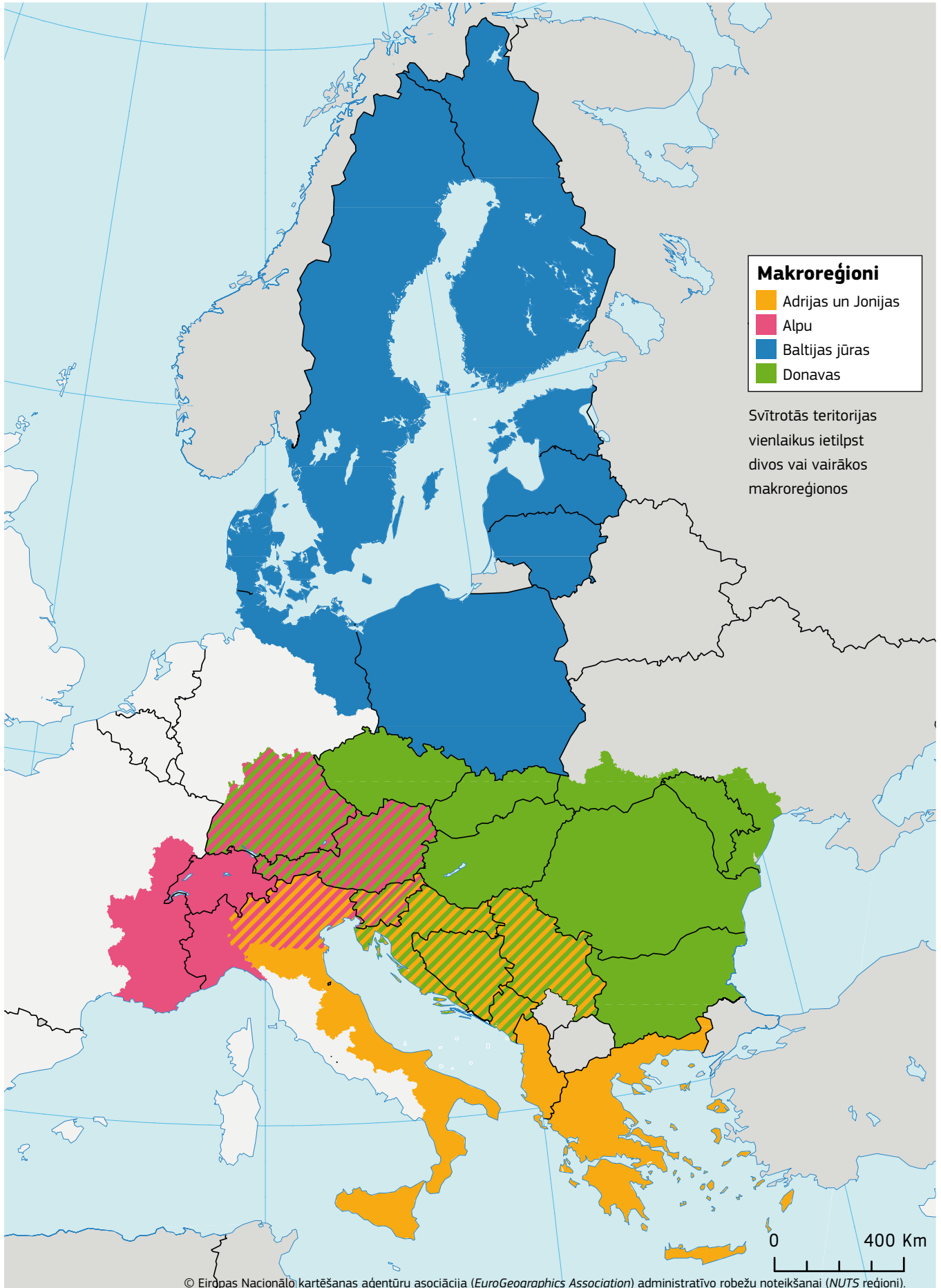
EUSALP, kas ir “jaunākais bērns” ES makroreģionālo stratēģiju saimē, ļoti daudzsoļi sāka darbību 2016. gadā. Stratēģija vēl ir sākuma fāzē, tāpēc secinājumus par tās īstenošanu varēs izdarīt vēlāk. Tomēr daži sākotnējie sasniegumi jau ir redzami. Tie ietver vienošanos par pārvaldības struktūrām un noteikumiem, kā arī tematisko jomu noteikšanu (piemēram, kalnu mežu pievienotās vērtības veidošanas ķēdes uzlabošana un koncentrēšanās uz pielāgošanos klimata pārmaiņām), kas ir vajadzīgi, lai īstenotu *EUSALP* rīcības plānu. Stratēģijas galvenie rezultāti ir gaidāmi nākotnē. ■

PIEMĒRI

- › Ar tādiem projektiem kā *mountErasmus* tiek veidota pārrobežu izglītības vide paralēlām profesionālās izglītības iespējām Alpu reģionā;
- › Ekoloģiskā sasaiste visā *EUSALP* teritorijā tiks uzlabota, koncentrējoties, piemēram, uz Eiropas zaļās infrastruktūras tīkla (*TEN-G*) izveidi un attīstību reģionā.

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/
www.balticsea-region.eu/
www.danube-region.eu/
www.adriatic-ionian.eu/
www.alpine-region.eu/

© Eiropas Nacionālo kartēšanas aģentūru asociācija (*EuroGeographics Association*) administratīvo robežu noteikšanai (*NUTS* reģioni).

PANORAMA
atzinīgi novērtē
jūsu ieguldījumu!

“Vienkāršiem vārdiem” ir izdevuma *Panorama* sadaļa, kurā vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmeņa ieinteresētās personas pauž viedokli un stāsta par saviem plāniem 2014.–2020. gada periodam.

Panorama uzklausa ikvienu viedokli — sūtiet savas pārdomas dzimtajā valodā, un, iespējams, tās tiks iekļautas kādā no nākamajiem izdevumiem. Lai saņemtu informāciju par iesniegšanas termiņiem un vispārējus norādījumus par viedokļa paušanu, lūdzu, sazinieties ar mums. regio-panorama@ec.europa.eu

ES FONDI — PERSPEKTĪVAI UN ILGTSPĒJĪGAI UZŅĒMĒJDARBĪBAI LATVIJĀ

Kohēzijas politika ir Latvijas ekonomikas attīstības stratēģijas neatņemama sastāvdaļa kopš valsts pievienošanās Eiropas Savienībai 2004. gadā.

Līdz šim sniegtais atbalsts ir bijis vitāli svarīgs ieguvums ikvienam Latvijas iedzīvotājam. Vienlaikus mēs redzam, ka kohēzijas politikas sniegtās iespējas būs nozīmīgas mūsu ekonomikas attīstībai arī nākotnē. Šogad Latvija koncentrēsies uz projektu efektīvu īstenošanu un atbilstīgu riska pārvaldību, lai valsts spētu lietderīgi un pilnā apmērā izmantot ES finansējuma potenciālu.

Tāpat kā līdz šim atbalsts uzņēmējdarbībai ir viena no galvenajām prioritātēm Latvijā 2014.–2020. gada ES finanšu plānošanas periodā. Atbalsts ir pieejams darbinieku apmācībai, pētniecībai, tehnoloģiju attīstībai un inovācijai, konkurētspējai un mazo un vidējo uzņēmumu atbalstam, kā arī jaunu produktu ražošanas uzsākšanai.

Pašlaik tiek pabeigta projektu novērtēšana programmā ražošanas telpu un infrastruktūras izveidei, kuras mērķis ir veicināt ražošanas objektu un apstrādes rūpniecības attīstību Latvijas reģionos. Tāpat pašvaldībās ir izveidoti valsts un reģionālas nozīmes biznesa inkubatori, kā arī radošo industriju biznesa inkubators Rīgā. Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, to skaits ir palielinājies, lai apmierinātu pastāvīgi augošo pieprasījumu no uzņēmumu puses.

Papildus tam projektu līgumi ir parakstīti ar visām apstiprinātajām kopām, un jau ir sākta pirmo darbību īstenošana. Ir pare-

dzams, ka kopu programmas rezultātiem būs liela atdeve — labvēlīgos tirgus apstākļos ir paredzams, ka 13 apstiprināto kopu kopējais eksporta apjoms palielināsies par vairāk nekā EUR 100 miljoniem, kas nozīmē, ka šis apjoma palielinājums pārsniegs programmā ieguldītā finansējuma apjomu.

Ir uzsākta arī finanšu instrumentu — mikroredītu un aizdevumu jaunuzņēmumiem, aizdevumu izaugsmei, paātrināšanas programmu, aizdevumu garantiju u. c. — īstenošana. Šādā veidā ar dažādu finanšu instrumentu starpniecību atbalstu jau ir saņēmuši 1706 uzņēmēji.

Tajā pašā laikā finansējums dotāciju formā turpina sekmēt uzņēmumu konkurētspēju, sniedz atbalstu inovācijai, zinātnes potenciāla izmantošanai un uzņēmējdarbības konkurētspējas veicināšanai. Paralēli ļoti efektīvajiem finanšu instrumentiem dotācijas var sasniegt un atbalstīt uzņēmējus, kuriem nepieciešama īpaša palīdzība, un gadījumos, kad teritoriju sociālās un ekonomiskās attīstības līmenis ir nepietiekams, lai efektīvi piesaistītu finanšu instrumentus.

ES finansējums uzņēmējam ir ļoti svarīgs, ja tam ir laba biznesa ideja ar lielu potenciālu, kas var sniegt ilgtspējīgus rezultātus. ■

DANA REIZNIECE-OZOLA
Latvijas finanšu ministre

ORIENTĒŠANĀS UZ REZULTĀTU — STRUKTŪRFONDU IETEKMES NOTEIKŠANA DĀNIJĀ

Dānijas Uzņēmējdarbības iestāde sadarbībā ar *Statistics Denmark* un Dānijas reģioniem ir izstrādājusi instrumentu, ar kuru tiek noteikta reģionālās izaugsmes politikas ietekme Dānijā.

No 2014. līdz 2020. gadam Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Eiropas Sociālais fonds ieguldīs aptuveni EUR 400 miljonus izaugsmes un darbavietu radīšanā Dānijā. Līdzīgi kā citās dalībvalstīs, arī Dānijā struktūrfondu projektu sniegums un rezultāti tiek novērtēti, izmantojot vairākus rādītājus, tostarp kopējos rādītājus. Kaut arī tie ir noderīgi, tiem ir savi trūkumi, piemēram, to pamatā ir pašnovērtējums un tie tiek noteikti tikai projekta darbības laikā. Dānijas struktūrfondu projektu galvenie rezultāti parasti nāk klajā pēc projekta pabeigšanas — bieži pat vairākus gadus pēc tās.

Ņemot to vērā, Dānijas Uzņēmējdarbības iestāde un reģionālās izaugsmes forumi sadarbojas ar *Statistics Denmark*, lai novērtētu, kāds ir struktūrfondu projektos iesaistīto uzņēmumu faktiskais sniegums, piemēram, attiecībā uz nodarbinātību un apgrozījumu, gan projekta darbības laikā, gan, vēl jo būtiskāk, pēc tā pabeigšanas.

To, vai struktūrfondu projekti ir snieguši rezultātus, nosaka, salīdzinot tajos piedalījušos uzņēmumu attīstību ar attīstību kontroles grupā, kurā ir līdzīgi uzņēmumi, kas nav piedalījušies struktūrfondu projektos. Ja dalībniekiem ir vērojama būtiski lielāka izaugsme nekā kontroles grupas uzņēmumiem, tiek uzskatīts, ka dalība projektā ir radījusi pozitīvu ietekmi.

Jaunākā ietekmes izpēte bija vērsta uz aptuveni 150 struktūrfondu projektiem, kas tika sākti no 2010. līdz 2012. gadam. Šajos projektos piedalījās vairāk nekā 7000 privātu uzņēmumu, kuru izaugsme tika novērtēta 2015. gada beigās un salīdzināta ar kontroles grupas rādītājiem (jaunākie dati ir par 2015. gadu). Ietekmes izpēte liecina, ka, pateicoties struktūrfondu projektiem, ir radītas aptuveni 4200 pilna laika darbavietas privātos uzņēmumos, kas naudas izteiksmē ir aptuveni EUR 75 000 uz darbavietu. Vienlaikus ietekmes izpētes aprēķini rāda, ka projekti ir veicinājuši iesaistīto uzņēmumu apgrozījuma pieaugumu par aptuveni EUR 850 miljoniem.

^ Silkeborga (Jitlande), Dānijas vadošās iestādes birojs.

Ir sagaidāms, ka pirmā ietekmes izpēte par 2014.–2020. gada plānošanas periodu tiks pabeigta 2018. gadā. Šie ietekmes pētījumi būs vērsti ne vien uz iesaistītajiem uzņēmumiem, bet arī uz cilvēkiem. Jo īpaši Sociālā fonda projektu gadījumā bieži vien ir noderīgi izvērtēt, vai bezdarbnieki ir atraduši darbavietas, vai jaunieši ir pabeiguši izglītību utt. Arī to ir iespējams noskaidrot, izmantojot *Statistics Denmark* nodrošinātos datus. ■

**HANSS HENRIKS NORGĀRDS
(HANS HENRIK NØRGAARD)**

Galvenais padomnieks, Dānijas Uzņēmējdarbības iestāde

AR ES STRUKTŪRFONDIEM IR JĀSTIPRINA UZŅĒMUMU SPĒJA DARBOTIES NEATKARĪGI

Ja runājam par struktūrfondu, tad īpaši izceļas trīs aspekti: pārmērīga birokrātija, atkarība no atbalsta un uzlabota konkurētspēja.

Kaut arī divas no šīm frāzēm ir ar samērā negatīvu pieskaņu, ir skaidrs, ka struktūrfondu ietekme uz valsts un uzņēmumu konkurētspējas palielināšanu Igaunijā ir bijusi ievērojama, kaut arī dažkārt nepietiekami novērtēta.

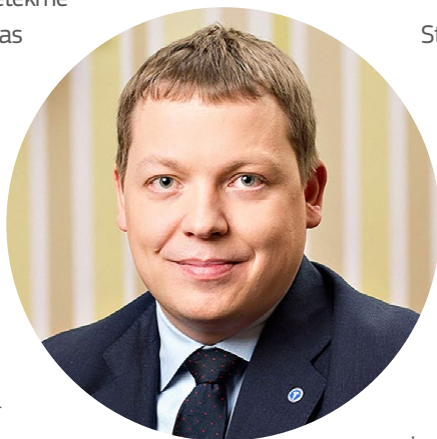
Tomēr vienmēr ir bijis svarīgi noturēt grožos negatīvu reakciju, un tas ir būtiski arī pašlaik. Lai šāda negatīva nostāja neveidotos, mums jāuztur pastāvīga atgriezeniskā saikne gan ar atbalsta saņēmējiem, gan nevalstiskajām organizācijām, kuras pārstāv nozaru vispārējās intereses.

Uzņēmēji norāda, ka laika gaitā palielinās ar fondu līdzekļu iegūšanu saistītā birokrātija. Ja vairāk nekā 20% projekta izdevumu ir paredzēti atskaišu sagatavošanai un ar to saistītajām izmaksām, tad neapšaubāmi tas ir par daudz. Lielāka jēga būtu šos resursus novirzīt dažādu pasākumu galveno mērķu sasniegšanai. Ir būtiski vairāk pievērsties ietekmes mērķiem un katra projekta gala rezultātu izvērtēšanai, nevis pastāvīgai atskaišu sagatavošanai. Šādi pienākumi var īpaši apgrūtināt mazos uzņēmumus un radīt lielu neapmierinātību.

Ir vairāk jāuzticas finansējuma saņēmējiem, jo ir nesaprātīgi pārbaudīt un revidēt pilnīgi visu, jo tas palielina izmaksas gan uzņēmējam, gan valstij.

Atkarības veidošanās no dotācijām ir problēma visās valstīs neatkarīgi no finansējuma avota. No šādas situācijas ir jāizvairās, jo finansējums galu galā izbeidzas, tāpēc resursi jāizmanto attīstības veicināšanai, nevis darbības subsidēšanai.

Šāda atkarība ir kļuvusi par būtisku problēmu vairākās nozarēs ne vien Igaunijā, bet arī citās valstīs. Viena no sarežģītākajām nozarēm šajā ziņā ir, piemēram, lauksaimniecība, taču tā nav vienīgā. Būtiskākais slazds, no kura jāizvairās, ir "iemācītas bezpalīdzības sindroma" izraisīšana, radot ilūziju par visuvarenu un nebeidzamu palīdzību.

Struktūrfondu ekonomikai būtu jāpalīdz kļūt konkurētspējīgākai kopumā — tam jābūt galvenajam mērķim. Attiecībā uz atbalsta saņemšanu ir svarīgi attiekties pret lielajiem un mazajiem uzņēmumiem vienādi un lielāku atbalstu sniegt tiem, kuri tirgū jau kādu laiku darbojas un spēj strādāt pietiekami patstāvīgi. Konkurence biznesa pasaulē ir neizbēgama — lai gūtu panākumus starptautiskajos tirgos, uzņēmumam jābūt gatavam ieguldīt daudz darba un naudas.

Lielie uzņēmumi ir gatavi vairāk ieguldīt arī paši, un, šo ieguldījumu papildinot ar ES struktūrfondu līdzekļiem, rezultāti varētu būt daudz labāki. Turklāt mēs nedrīkstam aizmirst, ka lieli uzņēmumi dod darbu desmitiem mazo uzņēmumu. Dažos gadījumos apakšuzņēmēju skaits var sasniegt vairākus simtus, un to panākumi bieži vien ir atkarīgi no to lielā partnera. Atbalsta finansējuma saprātīgāka novirzīšana palīdzētu arī gūt ievērojamus administratīvo izdevumu ietaupījumus. ■

MAITS PALTSS (MAIT PALTIS)

Ģenerāldirektors

Igaunijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera

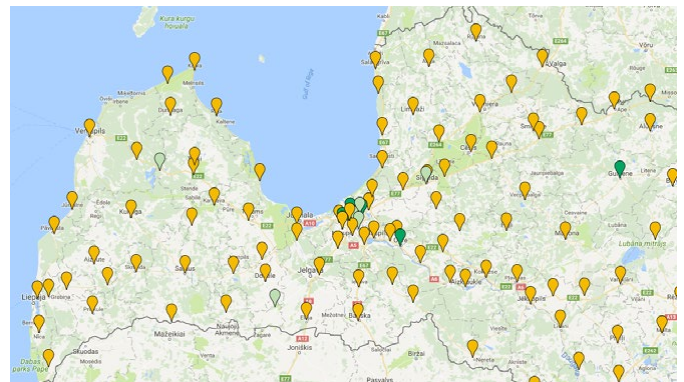
PROJEKTI

VIDEI DRAUDZĪGA MOBILITĀTE LATVIJĀ

**KOPĒJAIS IEGULDĪJUMS:
EUR 7 835 300**

**ES IEGULDĪJUMS:
EUR 6 660 000**

Elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūras izveides projekta mērķis ir radīt visu Latviju aptverošu tīklu ar 150 elektrotransportlīdzekļu uzlādes stacijām atbilstoši ES prasībām par alternatīvo degvielu infrastruktūru. Projekts samazinās valsts atkarību no naftas un būtiski palielinās elektrotransportlīdzekļu skaitu uz Latvijas ceļiem.

Elektromobilitātes projekta pamatmērķis ir samazināt Latvijas atkarību no naftas, radot valsts mēroga elektrotransportlīdzekļu (ETL) uzlādes staciju tīklu, lai palielinātu ETL skaitu, kas izmanto Latvijas ceļus. Šāda inovācija valsts transporta nozarē palielinās tās efektivitāti, nodrošinās lielāku mobilitāti un veicinās atjaunojamo energoresursu enerģijas tehnoloģiju attīstību un izmantošanu visā Latvijā. Tā arī uzlabos dzīves kvalitāti pilsētās, kur satiksmes sastrēgumu radītais gaisa piesārņojums ir rada arvien lielākus draudus veselībai.

Projekta mērķis ir līdz 2020. gada beigām uzbūvēt pietiekamu skaitu publiski pieejamu uzlādes staciju, lai nodrošinātu ETL kustību visās lielajās pilsētās, piepilsētās un citās blīvi apdzīvotās teritorijās Latvijā. Šie mērķi atbilst ES direktīvām par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu.

Projektu finansē galvenokārt Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), bet atlikušo daļu nodrošina no Latvijas valsts budžeta. Šis finansējums atbalstīs 150 jaunu ETL uzlādes staciju izveidi un prognozētu 747 papildu ETL reģistrēšanu izmantošanai uz ceļiem Latvijā līdz 2023. gadam.

Projekta darbības

Projekta darbību ietvaros jo īpaši tiks izpētītas piemērotākās iespējamās ETL uzlādes punktu atrašanās vietas, kam sekos šo uzpildes staciju un ar tām saistīto elektrības pieslēgumu būvniecība. Projekta darbības ietver arī vadības un uzraudzības sistēmas izstrādi stacijām, lai nodrošinātu efektīvu darbības pārvaldību un kontroli, sniegto pakalpojumu uzskaiti un samaksas metodes par ETL uzlādi.

Uzbūvējot racionālu skaitu ETL uzlādes staciju pareizajās vietās, projekts nodrošinās, ka ETL varēs ātri uzlādēt, izvairoties no izmantošanas pārtraukumiem un palielinot attālumus, kurus var nobraukt elektrotransportlīdzekļos. Šī jaunā, inovatīvā un pārdomātā ETL infrastruktūra tādējādi veicinās ilgtspējīgāku transporta nozari, mazinās Latvijas atkarību no fosilajām degvielām un samazinās piesārņojuma līmeni. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

www.etransports.lv

PROJEKTI

SAUSUMĀ UN DROŠĪBĀ AUGSTU GAISĀ VĒJĀ, LIETŪ VAI SAULĒ

KOPĒJAIS IEGULDĪJUMS:
EUR 1 744 700

ES IEGULDĪJUMS:
EUR 1 146 600

Uzņēmums *WP Systems* no Rūlandes pilsētas Vācijā ir patentējis *SkyServiceShop* — mobilu darbnīcu, kas ietver inovatīvu sistēmu vēja turbīnu spārnu apkopei. Šī kamera, kas pirmā ļauj veikt vēja turbīnu spārnu plānotu apkopi neatkarīgi no laika apstākļiem, ļauj uzlabot vēja elektrostacijas darbības efektivitāti un samazināt izmaksas.

Pašlaik apkopes darbu veikšana vēja turbīnu spārniem var izrādīties problemātiska — bieži izmanto industriālos alpinistus, virves un platformas, bet to iespējas veikt darbu ierobežo laika apstākļi. Tas nozīmē, ka remontiem pieejamo dienu skaits gadā ir ierobežots mainīgās temperatūras un klimatisko apstākļu dēļ, kas rada problēmas, plānojot vēja elektrostacijas apskati, apkopi un remontu.

Šo iemeslu dēļ vēja turbīnu spārniem rodas lielāki bojājumi, kas prasa papildu ieguldījumus to apkopei un remontam. Rezultātā pasaulē šobrīd netiek pilnībā izmantots ekspluatācijā esošo vēja parku potenciāls.

Meklējot risinājumu, kā veikt apkopes darbus vēja elektrostacijām visa gada garumā, Eiropas Reģionālās attīstības fonds atbalsta inovatīvo *SkyServiceShop* iniciatīvu.

Ar pieredzējušu aviācijas inženieru un profesionālu industriālo konstruktoru palīdzību *WP Systems* darba grupa radīja nebijušu koncepciju segtai apkopes platformai, ko var nostiprināt pie rotora spārna, tam joprojām atrodoties pie turbīnas. Izrādās, ka šis patentētais elastīgais risinājums atbilst klientu prasībām, un ir paredzams, ka tas ieņems ievērojamu līdzi šīm brīvu vietu vēja elektrostacijas apkopes tirgū.

Inovatīvs, pielāgojams un drošs risinājums

SkyServiceShop ir slēgta, mobila apkopes kamera, kuras iekšiene līdzinās darbnīcai. Tā aizsargā strādniekus no mitruma un aukstuma, ļaujot veikt vēja turbīnu spārnu apskati, apkopi un remontu neatkarīgi no laika apstākļiem ātri, rentabli un paredzētajā termiņā.

Kamerai ir inovatīva kustīga grīda, ar kuru tā tiek maksimāli cieši piestiprināta pie rotora spārna. Kameru var pielāgot dažādu izmēru un tipu spārniem, un grīdu var izvirzīt līdz pat spārma virsmai. Tas garantē neierobežotu piekļuvi zonām, kam var būt nepieciešams remonts.

Kameru var pat izmantot mitros apstākļos, pateicoties *SkyServiceShop* hidroizolācijas koncepcijai, kas novirza lietus ūdeni prom no darba zonas. Kameras apsilde, gaisa kondicionēšana un ergonomika nodrošina visus nepieciešamos apstākļus, lai sniegtu efektīvus un profesionālus apkopes pakalpojumus.

Kameru var arī transportēt kā piekabi aiz transportlīdzekļa, un tai ir pielāgotas specifikācijas, kas nodrošina tajā strādājošo operatoru drošību. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://windpowersystems.de/>

PROGRAMMA

2017. GADA 1.–2. JŪNIJĀ

Helsinki (FI)

Konference “Viedie reģioni II”

2017. GADA 26.–27. JŪNIJĀ

Brisele (BE)

Kohēzijas forums

2017. GADA 9.–12. OKTOBRĪ

Brisele (BE)

Eiropas Reģionu un pilsētu nedēļa

2017. GADA 10. OKTOBRĪ

Brisele (BE)

RegioStars balvu pasniegšanas ceremonija

JURIDISKS PAZIŅOJUMS

Ne Eiropas Komisija, ne personas, kas rīkojas tās vārdā, neatbild nedz par to, kā šajā publikācijā ietvertā informācija var tikt izmantota, nedz arī par kļūdām, kas var rasties, neraugoties uz rūpīgu sagatavošanu un pārbaudi.

Šajā publikācijā paustais viedoklis nav uzskatāms par Eiropas Komisijas viedokli.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2017

ISSN 1725-8235

© Eiropas Savienība, 2017

Pāpublicēšana ir atļauta, norādot avotu.

(*) Tiesības izmantot konkrētus attēlus attiecas tikai uz *Panorama* publikāciju (60. izdevumu), un tos nedrīkst izmantot citos nolūkos; *Panorama* 60. izdevuma un tā tulkoto versiju kontekstā attēlus drīkst reproducēt, bet tos nedrīkst reproducēt citiem mērķiem.

Lai izmantotu un/vai pāpublicētu materiālu, par kuru norādīts, ka autortiesības pieder trešajai pusei, jāsaņem atļauja no autortiesību subjekta(-iem).

Printed in Belgium

Šis žurnāls ir iespiests uz pārstrādāta papīra angļu, franču, vācu, bulgāru, grieķu, spāņu, itāliešu, poļu un rumāņu valodā. Tas ir pieejams 22 valodās tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/information/publications/panorama-magazine/

Šī izdevuma saturs pabeigts 2017. gada martā.

FOTOGRĀFIJAS (LAPPUSES):

Vāks: © Eiropas Komisija

4. lappuse: © Daniel Cilia

3., 10., 11., 13., 15., 19., 21., 22., 23., 24.,

25., 26., 30., 44., 45. lpp.: © Eiropas Komisija

5., 6., 7. lpp.: © gov Malta

8. lappuse: © iStock – sfabisuk

18. lappuse: © Thinkstock – repistu

28., 29. lpp.: © Marc Detiffe / © Maxime Delvaux /

@ FrancoisLichtlé, SPRB Brussels / @EFRO Vlaanderen /

@ SPW / © Idelux Projets Publics – Kevin Manand

31. lappuse: © Thinkstock – HildaWeges

32. lappuse: © Rietumgriekijas reģions

32., 35., 36., 37. lpp.: © Rietumgriekijas reģions

40. lappuse: © Polijas Ekonomikas attīstības ministrija

43. lappuse: © Sociedad publica de gestión y promoción

turística y cultural del principado de Asturias, s.a.u.

46. lappuse: © Valdemar Lindekrantz

47. lappuse: © Eiropas Komisija

48. lappuse: © Diego Occhi

50. lappuse: © Latvijas finanšu ministrija

51. lappuse: © Dānijas uzņēmējdarbības iestāde

52. lappuse: © Igaunijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera

53. lappuse: © etransports

54. lappuse: © windpowersystems

PIESLĒDZIES

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
 #CohesionPolicy | #ESIFunds

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

RegioNetwork

[yammer.com/RegioNetwork](https://www.yammer.com/RegioNetwork)

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
 @CorinaCretuEU

Papildinformāciju par šiem pasākumiem skatiet *Info regio* tīmekļa vietnes sadaļā Programma:
http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/newsroom/events/

■ Publikāciju birojs

Eiropas Komisija
 Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts
 Komunikācija – Agnès Monfret
 Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Brisele
 E-pasts: regio-panorama@ec.europa.eu